

Satversmes tiesas sēdes stenogramma

1998. gada 13. novembrī

A.Endziņš.

Lūdzu sēdieties. Tiesas sēdi paziņoju par atklātu.

Tiesa izskata lietu nr. 01-05(98) *“Par 1998. gada 19. jūnijā Saeimā pieņemtā likuma “Grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”” 8. pantā noteiktās likuma “Par maternitātes un slimības pabalstiem” 4. panta otrās daļas normas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 66. pantam”*”.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likumu Satversmes tiesa izskata šo lietu pilnā sastāvā. Tiesneši: Andrejs Lepse, Anita Ušacka, Ilma Čepāne, Ilze Skultāne, Romāns Apsītis un sēdes priekšsēdētājs Aivars Endziņš.

Lietas dalībnieki ir: Ministru kabineta pilnvarotais pārstāvis Labklājības ministrijas Juridiskā departamenta direktore Maija Ķimele. Pilnvarojums lietā ir. Ar lietas materiāliem Ķimeles kundze ir iepazinusies. Un institūcijas, kas izdevusi aktu, kurš tiek apstrīdēts, pārstāvis — Saeimas pilnvarotais pārstāvis Juridiskā biroja vadītājs Gunārs Kusiņš. Lietā pilnvarojums ir. Un arī ir paraksts par iepazīšanos ar lietas materiāliem.

Uz tiesas sēdi ir uzaicināti liecinieki — Finanšu ministrijas parlamentārais sekretārs Māris Vītols, Labklājības ministrijas parlamentārais sekretārs Roberts Jurdžs.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi, kas saistīti ar lietas izskatīšanu?

M.Ķimele.

Man ir lūgums kā lieciniekus uzaicināt divas personas. Un tās būtu Labklājības ministrijas Sociālās nodrošināšanas departamenta direktors Ingus Auliks un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras finanšu vadības daļas vadītāju Guntu Šicu.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesai nav iebildumu, ka šīs minētās personas tiek uzaicinātas kā liecinieki.

Lūdzu, vai ir vēl kādi priekšlikumi?

G.Kusiņš.

Es arī vēlētos izteikt Satversmes tiesai divus lūgumus. Pirmkārt jau es vēlētos pievienot lietas materiāliem trīs dokumentus. Pirmais no šiem dokumentiem ir valsts revidentes Piliņas kundzes atzinums par veikto revīziju Labklājības ministrijā un bezpeļņas organizācijā — Valsts akciju sabiedrība “Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra”. Otrs dokuments būtu Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras ģenerāldirektores Šmitiņas kundzes vēstule Valsts kontroles Valsts budžeta revīzijas departamentam par to, cik konkrētie maternitātes pabalsti ir piešķirti līdz šā gada 1. oktobrim. Un trešais dokuments ir Valsts kontroliera Raita Černaja kunga vēstule 6. Saeimas deputātei Ludmilai Kuprijanovas kundzei par to, kādi ir Valsts kontroles veiktās revīzijas rezultāti. Tas būtu attiecībā uz dokumentiem.

Vēl bez tam es gribētu izteikt otru lūgumu. Kā redzams no lietā esošajiem materiāliem, tad tajā ir divi dokumenti, kas ir, ja ne pretrunīgi, tad vismaz ir ļoti grūti savienojami. Pieteikuma iesniedzējs — Ministru kabinets — savam pieteikumam pievienojis Labklājības ministrijas Ekonomiskās analīzes un prognožu nodaļas vadītājas Vanovskas kundzes dokumentu, ka Saeimas 1998. gada 19. jūnijā “Grozījumi likumā “Par maternitātes un slimību pabalstiem”” prasa budžetā papildus 823 715 latus. Tajā pašā laikā lietas 173. lappusē ir Latvijas Republikas labklājības ministra parakstīta vēstule kā atbilde uz godātās Satversmes tiesas tiesneses Čepānes kundzes jautājumiem un atbildot uz jautājumu, vai un kādā apmērā šogad ir izmaksāti maternitātes pabalsti, Makarova kungs atbild, ka saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras datiem uz 1. oktobri maternitātes pabalstu vienas valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmērā piešķirta un izmaksāta sešām personām, kas nav sociāli apdrošinātas, bet ir sociāli apdrošinātu personu apgādībā.

Godātā tiesa, atšķirības starp 823 715 latiem un 252 latiem, kas ir reāli izmaksāti līdz 1. oktobrim, ir pārāk lielas, lai tās varētu atstāt bez ievērības jau uzsākot šo lietu.

Tādēļ es vēlētos izteikt lūgumu tiesai izsaukt uz sēdi kā liecinieku labklājības ministru Makarova kungu un Labklājības ministrijas Ekonomiskās analīzes un prognožu nodaļas vadītāju Vanovska kundzi, lai varētu viņiem uzdot jautājumus par lietas faktiskajiem apstākļiem. Paldies.

A.Endziņš.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvim... Kāds ir jūsu viedoklis attiecībā par liecinieku uzaicināšanu vēl?

M.Ķimele.

Es uzskatu, ka Vanovskas kundzes veiktos aprēķinus var komentēt liecinieks Aulika kungs. Tā kā īpašas vajadzības pēc Vanovskas kundzes izsaukšanas, es domāju, nebūtu, bet ja ir vēlēšanās izsaukt arī Makarova kungu, tad, protams, es neiebilstu tādā variantā.

A.Endziņš.

Tiesa, apspriežoties uz vietas, nolēma pievienot Saeimas pilnvarotā pārstāvja Kusiņa kunga iesniegtos materiālus pie lietas. Jūs neesat pazīstama ar šiem materiāliem?

M.Ķimele.

Esmu pazīstama.

A.Endziņš.

Esat pazīstama... Vai ir nepieciešamas kopijas?...

M.Ķimele.

Nē, paldies.

A.Endziņš.

Lai neteiktu pēc tam, ka nav bijusi iespēja, tiesa pasludina pārtraukumu, lai sēdes sekretāre pavairotu šos te materiālus, iesniegtu pārstāvei. Cik jums būtu vajadzīgs laika, lai iepazītos?

M.Ķimele.

Nu minūtes 10.

A.Endziņš.

Tiesa pasludina pārtraukumu uz desmit minūtēm. Vienu momentu... Pirms tiesa dodas pārtraukumā, tiesa, apspriežoties arī uz vietas, nolēma attiecībā par liecinieku uzaicināšanu, ka lieciniekus — labklājības ministru Makarova kungu un departamenta direktori... nodaļas vadītāju Vanovsku — izsaukt uz pulksten 12.00.

Lūdzu sekretāri šī pārtraukuma laikā veikt arī nepieciešamās darbības, lai paziņotu.

(Pārtraukums)

A.Endziņš.

Lūdzu lieciniekus atstāt sēžu zālī.

Uzsākam lietas izskatīšanu pēc būtības. Un ziņojumam par lietas būtību vārds tiek dots tiesnesei Ilmai Čepānei. Lūdzu!

I.Čepāne.

1998. gada 7. augustā Ministru kabinets Satversmes tiesā iesniedza pieteikumu par lietas ierosināšanu. Pieteikuma iesniedzējs pieteikumā lūdz Satversmes tiesu pārbaudīt likuma “Par maternitātes un slimību pabalstiem” 4. panta otrās daļas normas, turpmāk apstrīdētā likuma normu, atbilstību Satversmes 66. pantam. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka Saeima 1998. gada 19. jūnijā grozot likumu “Par maternitātes un slimības pabalstiem” un izsakot tā 4. panta otrās daļas normu jaunā redakcijā, ir paplašinājusi maternitātes pabalsta saņēmēju loku, bet minētās normas realizēšanai nav paredzējusi finansējumu. Līdz ar to Saeima neesot ievērojusi Satversmes 66. panta normu, kas nosaka, ja Saeima pieņem lēmumu, kurš saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem, tad lēmumā jāparedz arī līdzekļi, ar kuriem segt šos izdevumus.

Turklāt, pieteikumā norādīts, ka ieviešot minēto normu un neparedzot papildus līdzekļus, invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā 1998. gada budžetā izveidošoties deficīts un pietrūkstot līdzekļu no šī budžeta finansējamo sociālās apdrošināšanas pakalpojumu sniegšanai.

Ar minēto pieteikumu šā gada 21. augustā ierosināta lieta nr. 01-05(98) “Par 1998. gada 19. jūnijā Saeimā pieņemtā likuma “Grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”” 8. pantā noteiktās likuma “Par maternitātes un slimības pabalstiem” 4. panta otrās daļas normas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 66. pantam”.

Rīkojums par pieteikuma izskatīšanu, lēmums par lietas ierosināšanu un rīkojums par lietas sagatavošanu izskatīšanai pievienoti lietai.

Saeimai ir nosūtīts pieteikuma noraksts un uzaicinājums iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu. Satversmes tiesas Kancelejas attiecīgās vēstules pievienotas lietai.

Lietai pievienoti arī lēmumi par lietas ierosināšanu — publikācijas kopija laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”.

Atbildes rakstu Saeima iesniegusi šā gada 4. septembrī. Atbildes rakstā apgalvots, ka pieteikums esot nepamatots, jo invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets tiekot pildīts ar pārsniegumu, tādēļ līdzekļu likumā paredzēto maternitātes pabalstu izmaksai pietiekot. Atbildes rakstā atzīts, ka Saeimai, pieņemot lēmumu, kas saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem, lēmumā esot jāparedz arī līdzekļi, ar kuriem segt šos izdevumus, taču atbildes rakstā uzsvērts, ka Saeimā pastāvošo lietu kārtība esot tāda, ka grozījumi vienā likumā nevar grozīt citu likumu, tas ir, par katra likuma grozīšanu Saeima lemjot atsevišķi.

Atbildes rakstā norādīts, ka Saeimā iesniegts un šā gada 3. septembrī nodots komisijām likumprojekts “Grozījumi likumā “Par valsts budžetu 1998. gadam””, kas paredz izdarīt attiecīgus grozījumus gadskārtējā valsts budžetā. No iesniegtā likumprojekta esot redzams, ka nepieciešamie līdzekļi apstrīdētās likuma normas izpildei rodami jau apstiprinātajā 1998. gada valsts budžetā programmas kodā 06.00.00. — “Finansu ministrijai iedalītie līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”.

Bez tam atbildes rakstā izteikts viedoklis, ka Saeima, pieņemot likumu “Par valsts budžetu 1998. gadam” jau esot paredzējusi īpašu pozīciju — “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”, par kuru izlietošanu varot lemt Ministru kabinets.

Atbildes raksts pievienots lietai.

Papildus Saeima tika aicināta iesniegt šādus dokumentus:

1) Saeimas sēdē izskatāmos dokumentus, kas deputātiem tika izsniegti likumprojekta “Grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”” un “Grozījumi likumā “Par valsts budžetu 1998. gadam”” izskatīšanai lasījumos;

2) dokumentus, kas atspoguļo balsojuma rezultātus, pieņemot minētos likumus.

Saeimas kanceleja minētos dokumentus ir iesniegusi un tie ir pievienoti lietai.

Bez tam, lietai pievienoti arī 6. Saeimas sēdē izskatāmā dokumenta nr. 4548 kopija un Saeimas budžeta un finansu (nodokļu) komisijas šā gada 14. oktobra sēdes protokola nr. 208 kopija, kā arī Finanšu ministrijas vēstule ar priekšlikumu “Grozījumi likumā “Par valsts budžetu 1998. gadam”.

Saeimas priekšsēdētājs Čepānis paziņojis Satversmes tiesai, ka Saeimas pārstāvis ir tās Juridiskā biroja vadītājs Gunārs Kusiņš. Čepāņa vēstule pievienota lietai.

Ministru kabinets tika aicināts sniegt papildus paskaidrojumus. Satversmes tiesas tiesneša attiecīgā vēstule pievienota lietai.

Atbildes uz jautājumiem sniegtas šā gada 14. oktobra vēstulē, kuru parakstījis labklājības ministrs. Vēstulē uzsvērts, ka 1998. gada invaliditātes un maternitātes un slimības speciālā budžeta līdzekļi ir nepietiekami, lai veiktu izmaksas atbilstoši apstrīdētajai likuma normai, tādēļ finansēšanas avots būtu jāmeklē valsts pamatbudžetā. Vēstulē minēts, ka atbilstoši apstrīdētās normas prasībām, līdz šā gada 1. oktobrim maternitātes pabalsti piešķirti un izmaksāti sešām personām. Bez tam norādīts, ka 1990. (?) gada invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta projektā ir paredzēti līdzekļi maternitātes pabalsta izmaksai atbilstoši apstrīdētajai likuma normai.

Labklājības ministra vēstule ir pievienota lietai.

Lietai pievienots Ministru kabineta sēdes protokola izraksts par tā pilnvaroto personu lietā, kā arī pilnvara Labklājības ministrijas Juridiskā departamenta direktorei Mārai Ķimelei.

Lietā ir pievienoti nepieciešamie normatīvie akti un izraksti no Saeimas sēžu stenogrammām, kurās atspoguļota likumprojekta “Grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”” apspriešana.

Ekspertīzes lietā nav noteiktas. Tiesneša atzinums, ka lieta ir sagatavota izskatīšanai, parakstīts un lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts šā gada 26. oktobrī.

Atzinums un lēmums ir pievienoti lietai.

Par tiesas sēdi pienācīgi ir paziņots lietas dalībniekiem un lieciniekiem Vītolam un Jurdžam.

Šā gada 26. oktobrī paziņojums par tiesas sēdi nosūtīts publicēšanai laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” un Satversmes tiesas sēžu sekretāres attiecīgās vēstules kopijas pievienotas lietai. Paziņojums par tiesas sēdi laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” publicēts 29. oktobrī. Publikācijas kopija ir pievienota lietai. Ar lietas materiāliem iepazīnušies Saeimas pārstāvis Kusiņa kungs un pieteikuma iesniedzēja pārstāve Ķimeles kundze.

Paldies, man ir viss.

A.Endziņš.

Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi tiesnesei ziņotājam? Nav jautājumu.

Saskaņā ar mūsu reglamentu, man ir jānoskaidro, vai nav iestājušies apstākļi, saskaņā ar kuriem lieta būtu jāizbeidz. Pieteikuma iesniedzēja pārstāvja rakstveida lūguma par lietas izbeigšanu nav. Kā arī apstrīdētā tiesību norma spēku nav zaudējusi... Līdz ar to pēc Satversmes tiesas likuma 29. panta uz šobrīdi pamata tiesā lietu izbeigt nav.

Un turpinām lietas izskatīšanu pēc būtības.

Vārds tiek dots pieteikuma iesniedzēju pārstāvei Labklājības ministrijas Juridiskā departamenta direktorei Ķimeles kundzei. Brīdinu, ka, saskaņā ar Satversmes tiesas reglamenta 310. pantu, jūsu runas laiks nedrīkst pārsniegt 30 minūtes. Lūdzu!

M.Ķimele.

Godātā tiesa! Saeima, pieņemot “Grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”” un izdarot konkrētus grozījumus 4. pantā papildot to ar otro daļu, ir ievērojami paplašinājusi to personu loku, kurām ir tiesības saņemt šo maternitātes pabalstu.

Šī panta 2. daļā ir noteikts, ka maternitātes pabalstu var saņemt arī sociāli neapdrošinātās personas, kuras ir sociāli apdrošināto personu apgādībā.

Līdz šim sociālās apdrošināšanas sistēma, ko reglamentē vesela likumu pakete, ir vadījusies pēc vienotiem sociālās apdrošināšanas principiem. Šos vienotos sociālās apdrošināšanas principus nosaka divi tā sauktie “jumta likumi”, tas ir, likums “Par sociālo drošību” un likums “Par valsts sociālo apdrošināšanu”. Likumā “Par sociālo drošību” un arī likumā “Par valsts sociālo apdrošināšanu” ir noteikts, ka izmaksas un pakalpojumi no sociālās apdrošināšanas līdzekļiem tiek veikti tikai tām personām, kuras ir sociāli apdrošinātas. Un ir viens vienīgais izņēmums, kad iz paredzētas šādas izmaksas arī personām, kuras nav sociāli apdrošinātas, bet tas ir tikai sociāli apdrošinātās personas nāves gadījumā, kad citām personām tiek veiktas izmaksas, ja šie izdevumi sakarā ar sociāli apdrošinātās personas nāvi ir sagādājuši viņiem ievērojamus materiālos zaudējumus. Mēs uzskatām, ka izdarot šādu grozījumu likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” faktiski šī norma nonāk pretrunā ar pašiem sociālās apdrošināšanas principiem.

Runājot par sociālās apdrošināšanas budžetu, jāsaka, ka tas tiek tāpat kā visi budžeti, veidots nākošajam gadam pamatojoties uz tiem likumiem, kas reglamentā attiecīgo jomu, tas ir, šinī gadījumā pamatojoties uz likumu “Par maternitātes un slimības pabalstiem” un veidojot budžetu, kas tika apstiprināts 1998. gadam, šinī budžetā nav paredzētas izmaksas personām, kuras atrodas maternitātes pabalsta... izmaksas personām, kuras nav sociāli apdrošinātas, bet ir sociāli apdrošināto personu apgādībā.

Satversmes 66. panta otrā daļa nosaka, ka tad, ja Saeima pieņem lēmumu, kas saistās ar budžetā neparedzētiem līdzekļiem, tad savā lēmumā tai jāparedz arī līdzekļi, no kuriem šos izdevumus segt.

Šī norma ir atkārtota arī likuma "Par budžetu un finansu vadību" 10. panta pirmajā daļā, kurš tieši tāpat nosaka šādu pat prasību.

Tas, ka faktiski arī Saeima pati ir atzinusi to, ka pieņemot lēmumu par grozījumiem likumā "Par maternitātes un slimības pabalstiem" nav ievērotas Satversmes 66. panta otrās daļas prasības, parāda arī tas, ka pieci deputāti šā gada 26. augustā ir iesnieguši grozījumus likumā "Par valsts budžetu 1998. gadam" un šie grozījumi paredz papildināt invaliditātes, maternitātes un slimības speciālo budžetu ar to summu, kas ir pēc Labklājības ministrijas aprēķiniem nepieciešama šo pabalstu izmaksai, tas ir, ar 823,7 tūkstošiem latu.

Tādēļ arī es uzturu šo prasību, kas izteikta mūsu pieteikumā un lūdzu izskatīt jautājumu par 1998. gada 19. jūnija likuma "Grozījumi likumā "Par maternitātes un slimības pabalstiem"" 8. pantā noteiktās likuma "Par maternitātes un slimības pabalstiem" 4. panta otrās daļas normas atcelšanu.

Ta sbūtu viss.

A.Endziņš.

Paldies. Kādi būtu jautājumi tiesnešiem? Kusiņa kungam, lūdzu?

G.Kusiņš.

Jā, man būtu vairāki jautājumi.

Pirmkārt, par Ministru kabineta pārstāvi. Pieteikumam bija pieveinota prognoze, šī Vanovskas kundzes parakstītā prognoze. Kā jūs varat izskaidrot šo milzīgo atšķirību starp Vanovskas kundzes prognozēto un faktu, ka šo pabalstu izmaksai faktiski šobrīd ir nepieciešami tikai pārsimt latu?

M.Ķimele.

Uz šo jautājumu es varu atbildēt sekojoši. Prognoze ir izstrādāta, vadoties no Centrālās statistikas pārvaldes datiem par dzemdību skaitu, vidējo dzemdību skaitu gadā. Un no šīs kopējās summas ir atņemts to sieviešu skaits, kuras kā sociāli apdrošinātās personas saņem maternitātes pabalstu un šī starpība ir 11 000 personu, tās ir tās personas, kuras reāli var pretendēt uz šo maternitātes pabalstu kā personas, kuras nav sociāli apdrošinātas. Veidot šādus finansiālus aprēķinus, tika ņemti vērā visu šo personu skaits, jo ne Statistikas pārvaldes, ne arī mūsu ministrijas rīcībā nav tādu datu, kas varētu konkrēti pateikt, kādi ir iemesli un kas ir šīs mātes, kuras nav sociāli apdrošinātās personas. Bet teorētiski visas šīs personas var griezties pēc šiem maternitātes pabalstiem.

Vēl gribu piebilst, ka saskaņā ar likumu, pēc maternitātes un slimības pabalstiem var griezties 12 mēnešu laikā, tātad pašlaik ir tikai novembra vidus un vēl ir pieteikami daudz laika, lai mātes pieprasītu šos pabalstus. Parasti prakse rāda, ka bieži vien cilvēki nav pietiekami informēti par likumu normām, par tām normām, uz ko viņiem ir tiesības un arī praksē parādās tas, ka šos pabalstus pieprasa vēlāk nekā likums uz to dod tiesības.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl kādi jautājumi lūdzu?

G.Kusiņš.

Sakiet lūdzu, vai 1998. gada budžeta pieprasījumā Labklājības ministrija šo speciālā budžeta pozīciju prasīja nesadalītu? Un ja jā, tad kāpēc?

M.Ķimele.

Es domāju, ka konkrētāk par speciālā budžeta sastādīšanu es lūgtu izvaicāt lieciniekus, bet es varu atbildēt tikai to, ka sociālajā budžetā 1998. gadam, kā es jau teicu, šie izdevumi, kas ir paredzēti 4. panta otrajā daļā, protams, nav iekļauti un līdz ar to arī tas rada deficītu sociālajā budžetā.

A.Endziņš.

Paldies. vēl viens jautājums.

G.Kusiņš.

Sakiet lūdzu, kas tad ir paredzēts šī gada valsts budžetā: kādām personām izmaksā maternitātes pabalstu, vai kāda summa ir piešķirta maternitātes pabalsta izmaksai?

M.Ķimele.

Konkrētu summu es nevaru nosaukt pašlaik.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl ir jautājumi?

G.Kusiņš.

Jā, vēl ir jautājumi. Sakiet lūdzu, vai Labklājības ministrija likumā paredzētajā kārtībā pārsūdzēja Valsts revidentes Piliņas kundzes atzinumu, kurā ir teikts, ka brīvo līdzekļu atlikums uz šā gada 1.

augustu invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā ir 1 623 472 latī. Vai šis tika pārsūdzēts likumā paredzētajā kārtībā?

M.Ķimele.

Nē, netika pārsūdzēts. Labklājības ministrija saņēma no Valsts kontroles rakstu par to, ka revīzija ir izbeigta.

A.Endziņš.

Paldies, vai vēl ir jautājums?

G.Kusiņš.

Valsts budžetā ir apstiprināts kopējais apjoms — invaliditātes, maternitātes un slimības speciālajā budžetā. Tātad tie ir 70 737 015 latī. Man būtu jautājums pieteikuma iesniedzēju pārstāvei — sakiet lūdzu, kas sadala šo naudu pa konkrētiem pabalstu veidiem un kas nosaka, cik no šīs kopējās naudas aiziet administrēšanai un tā tālāk?

M.Ķimele.

Šos aprēķinus veic Labklājības ministrija, pamatojoties uz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras iesniegtajiem projektiem. Izvērtē Budžeta departaments kopīgi ar sociālās apdrošināšanas departamentu. Uz šojautājumu sīkāk varēs atbildēt Aulika kungs.

G.Kusiņš.

Sakiet lūdzu, vai par šo naudu no šiem 70 miljoniem ir iegādātas pagājušajā gadā arī kādas vieglās automašīnas...

M.Ķimele.

Uz šo jautājumu es nevaru atbildēt.

G.Kusiņš.

Vēl viens jautājums. Sakiet lūdzu, cik pabalsti ir izmaksāti uz šo brīdi un ar ko tas ir apliecināms?

M.Ķimele.

Uz šā gada 1. novembri ir izmaksāti 16 pabalsti sociāli apdrošinātām personām.

G.Kusiņš.

Un ar ko tas ir apliecināms?

M.Ķimele.

Nu man ir izziņu nav pašlaik klāt.

G.Kusiņš.

Paldies. Tas būtu viss.

A.Endziņš.

Paldies. Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi? Čepānes kundze, lūdzu!

I.Čepāne.

Man būtu viens jautājums. Sakiet lūdzu, vai šo naudu varētu ņemt arī no neparedzētiem gadījumiem līdzekļiem?

M.Ķimele.

Es uzskatu, ka nauda saskaņā ar 4. panta otrajā daļā paredzētajiem izdevumiem nav ņemama no līdzekļiem neparedzētiem izdevumiem. Tādēļ, ka sociālais budžets ir patstāvīgs budžets, tajā tiek plānoti visi tie izdevumi, kas tiek izlietoti sociālās apdrošināšanas mērķiem, respektīvi, visi tie izdevumi, kas ir paredzēti attiecīgajā likumā par attiecīgo sociālās apdrošināšanas veidu. Līdz ar to arī, ja mēs paskatāmies likumu par budžetu un finansu vadību, tad tur ir divi panti. Viens ir 10. pants par likuma grozīšanu un otrs ir 12. pants, kas speciāli atrunā par izdevumiem neparedzētiem līdzekļiem. Un kā jau es teicu, tad 10. panta pirmā daļa dublē Satversmes 66. panta otrās daļas normu, kas prasa tieši šo pašu prasību nosaka Saeimai, ka pieņemot lēmumu, kas paredz papildus līdzekļu nepieciešamību, jāparedz arī šos avotus.

I.Čepāne.

Es tāpat saprotu, ka ja arī šī naudiņa būtu šajos neparedzētajos gadījumos, tad jūs neesiet tiesīgi no šiem līdzekļiem maksāt.

M.Ķimele.

Nē, mēs neesam tiesīgi un jebkurā gadījumā, ja notiek iekšēji valsts budžetā kādas izmaiņas, tad to ir jāizdara ar grozījumiem valsts budžetā.

A.Endziņš.

Lūdzu!

G.Kusiņš.

Nedaudz papildot šo iepriekš pēdējo jautājumu, sakiet lūdzu, vai Labklājības ministrija atsaucoties uz grozījumiem likumā par šo 4. panta otro daļu, un atbilstoši finanšu ministra rīkojumam nr. 467 ir prasījusi līdzekļus no Finanšu ministrijas šiem rīcībā esošajiem līdzekļiem neparedzētajiem gadījumiem, jo finanšu ministra rīkojums paredz, ka šos līdzekļus ir paredzēts iedalīt valsts pamatbudžeta apropriācijās neparedzētiem izdevumiem. Un ir noteikti arī šajā rīkojumā... šā pieteikuma izskatīšanas kārtība, ka ministrija šo pieteikumu var iesniegt, ja šāda nauda ir nepieciešama. Vai šāds pieteikums no Labklājības ministrijas ir izdarīts?

M.Ķimele.

Nē, šāds pieteikums no Labklājības ministrijas nav izdarīts tādēļ, ka Satversmes tiesā tika iesniegts Ministru kabineta pieteikums par šīs normas atcelšanu un otrkārt vēl tāpēc, ka šie līdzekļi, kā jau es teicu, nav ņemami no šiem līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem. Satversme nosaka, ka pieņemot lēmumu par šādiem papildus līdzekļiem, ir jāparedz lēmumā arī šo papildus finansējuma avotu, tad mēs uzskatām, ka Saeimai šo lēmumu bija jāpilda. Turklāt es varu paskaidrot, ka pašlaik valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra ir jau aizņēmusies no valsts kases 1,5 miljonus latu tieši šim invaliditātes, maternitātes un slimības budžetam. Šinī budžetā ir deficīts.

A.Endziņš.

Paldies. Skultānes kundze, lūdzu jautājums.

I.Skultāne.

Sakiet lūdzu, vai šis deficīts šajā maternitātes pabalstā... speciālajā budžetā ir saistīts tieši ar to, ka tika paplašināts saņēmēju loks. Kā mēs zinām, tad šo saņēmēju loku paplašinot uz šo brīdi tātad ir pabalsts izmaksāts 6 personām maksājot katrai 42 latus. Tātad vai šis deficīts ir tieši saistīts ar šīm izmaksām, vai tomēr ir arī kādi citi iemesli?

M.Ķimele.

Nē, šis deficīts nav saistīts ar izmaksām, kas izriet no jaunā grozījuma likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”. Šis deficīts ir saistīts pamatā ar to, ka šogad ir krasi palielinājusies saslimšana un ļoti ir palielinājušās izmaksas saslimušajām personām. Tā kā šis nav iemesls šim budžeta deficītam, bet tas vienkārši norāda uz to, ka šinī invaliditātes, maternitātes un slimības budžetā nav papildus līdzekļu, ko izmaksāt šīm personām, kuras nav sociāli apdrošinātas un kurām saskaņā ar likuma 4. panta otro daļu ir tiesības uz maternitātes pabalstu.

A.Endziņš.

Vai vēl ir kādi jautājumi? Man tad ir jautājums. Sakiet, 19. jūnijā Saeima pieņēma grozījumus šajā likumā, paredzot paplašināt maternitātes pabalstu saņēmēju loku. Vai šis likumprojekts, kas bija sagatavots uz trešo lasījumu, bija Ministru kabineta, Labklājības ministrijas rīcībā un vai bija kāda reakcija no Labklājības ministrijas un no Ministru kabineta?

M.Ķimele.

Jā, tiešām grozījums 4. panta otrajā daļā parādījās tikai trešajā lasījumā. Tikai trešajam lasījumam. Šis grozījums Saeimas komisijā — Sociālo un darba lietu komisijā tika izskatīts 4. jūnijā. Šinī komisijas sēdē piedalījās Labklājības ministrijas parlamentārais sekretārs Jurdža kungs un Labklājības ministrijas nodaļas vadītāja Baranovska kundze. Baranovskas kundze arī šinī komisijas sēdē ir izteikusi savus iebildumus un argumentus, tas ir tādus, kā es jau arī savā runā teicu, tas, ka tas neatbilst sociālās apdrošināšanas principiem un ka saskaņā ar Satversmes 66. panta otro daļu Saeimai ir jāparedz arī līdzekļi šādai finansēšanai. Šādus pašus iebildumus Saeimas komisijas sēdē ir izteicis arī Jurdža kungs, bet konkrētāk par šiem jautājumiem es lūgtu izvaicāt pašus lieciniekus.

A.Endziņš.

Paldies. Kusiņa kungam ir kāds jautājums?

G.Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, ar ko jūs varat apliecināt nupat izteikto domu, ka Baranovskas kundze komisijas sēdē ir iebildusi pret šo priekšlikumu, atsaucoties uz Satversmes 66. panta otro daļu?

M.Ķimele.

Es varu apliecināt tikai ar to, ka es viņu dzirdēju no pašas Baranovskas kundzes, kad mēs pārrunājām šīs komisijas gaitu.

A.Endziņš.

Paldies. Ir vēl kādi jautājumi?

Saskaņā ar Saeimas kārtības rulli, valdība saņem šo likumprojektu, tajā skaitā arī ir jābūt saņemtam uz trešo lasījumu valdībā. Vai valdība, vai ministrija, Labklājības ministrija... konkrēti ministrs ir tiesīgs iesniegt arī priekšlikumus par šīs normas noraidīšanu. Šādi priekšlikumi tika izteikti?

M.Ķimele.

Rakstiski nav izteikti.

A.Endziņš.

Otra lieta. Vai Saeimas sēdē, kad šis likumprojekts tika izskatīts, Labklājības ministrijas pārstāvis vai ministrs iebilda un izskaidroja situāciju jeb nē?

M.Ķimele.

Saeimas sēdē šis jautājums tika skatīts saskaņā ar dienas kārtību, bet tad, kad bija šī jautājuma izskatīšanas kārtas numurs, zālē nebija ziņotāja no Sociālās un darba lietu komisijas Viesturs Bokas kunga. Līdz ar to jautājuma izskatīšana tika atlikta. Tā bija pēdējā Saeimas sēde pirms vasaras brīvdienām un arī Labklājības ministrijas pārstāvis, kas bija sēdē, parlamentārais sekretārs Jurdža kungs uzskatīja, ka šis jautājums vairs šinī Saeimas sēdē netiks izskatīts. Bet pašās Saeimas sēdes beigās Kuprijanovas kundze lūdza tomēr šo jautājumu izskatīt kā pēdējo, par cik tas nav īpaši, viņas uztverē, sarežģīts un ilgstošs un Saeimas deputāti arī nolēma šo jautājumu izskatīt.

A.Endziņš.

Paldies. Kusiņa kungam ir jautājums. Lūdzu!

G.Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, ar ko... saistībā ar beidzamo šo jautājumu, ar ko jūs varat izskaidrot, ka lietas materiālu 164. lappaspusē ir balsojuma izdruka par trešo lasījumu un no kuras ir redzams, ka

Labklājības ministrijas parlamentārais sekretārs Jurdža kungs ir nobalsojis “par”, balsojot par šā likuma pieņemšanu trešajā lasījumā.

M.Ķimele.

Viņš šo jautājumu var izskaidrot ar to, ka tika balsots par grozījumiem kopumā un Jurdža kungs balsoja par šiem grozījumiem likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” kopumā.

A.Endziņš.

Paldies. Vai ir vēl kādi jautājumi? Nav. Paldies.

Tad vārds tiek dots Saeimas pilnvarotajam pārstāvim, Juridiskā biroja vadītājam Kusiņa kungam. Arī jūs brīdinu, ka runas laiks nedrīkst pārsniegt 30 minūtes.

G.Kusiņš.

Godātā tiesa! Kā izriet no pieteikuma par lietas ierosināšanu un pieteikuma iesniedzēju pārstāves runas, Ministru kabinets uzskata, ka Saeimas 1998. gada 19. jūnijā pieņemtie grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” neatbilst Satversmes 66. pantam, konkrēti, tāvad likuma “Par maternitātes un slimības pabalstiem” 4. panta otrās daļas jaunā redakcija neatbilst Satversmes 66. panta otrajai daļai. Šādam viedoklim nevaru piekrist, jo, mūsaprāt, tas nav pamatots. Kādi, mūsaprāt, ir lietas faktiskie apstākļi.

Saeima patiešām šā gada 19. jūnijā pieņēma grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” un izteica 4. panta otro daļu jaunā redakcijā. Kā redzat no lietas materiāliem, priekšlikumu papildināt likuma 4. pantu ar minēto normu izteikusi Sociālo un darba lietu komisija uz trešo lasījumu un no lietas materiāliem, konkrēti 164. lappusē, redzams, ka likuma grozījumus trešajā lasījumā ir atbalstījis pat Labklājības ministrijas parlamentārais sekretārs Jurdža kungs.

Kā redzat no Satversmes tiesai adresētā pieteikuma, Ministru kabinets uzskata, ka Saeima ir pārkāpusi 66. panta otro daļu un savu pozīciju pamato ar Ekonomiskās analīzes un prognožu nodaļas vadītājas Vanovskas kundzes parakstītu dokumentu, kas atrodams lietas 5. lapaspusē un kas ir nodēvēts par ekonomisko aprēķinu. Šajā dokumentā ir izteikta prognoze, ka Saeimas izdarītie grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” konkrēti 4. panta otrās daļas jaunā redakcija papildus prasa ievērojamus līdzekļus, konkrēti tas ir 823 715 latus. Tieši no šīs prognozes, manuprāt, pieteicējs ir izdarījis nu tādu pārstaidzīgu, iespējams, ka secinājumu, ka Saeima, pieņemot šo lēmumu, nav paredzējusi līdzekļus, ar kuriem segt šos izdevumus. Un līdz ar to Saeima it kā ir pārkāpusi Satversmes 66. pantu.

Lai noskaidrotu lietas patieso stāvokli un noskaidrotu, cik tad naudas 1998. gadā ir paredzēts maternitātes pabalstiem, es vēlētos pievērsties šā gada valsts budžeta likuma sīkākai analīzei.

Valsts budžets ir pieņemts kā likums. Tajā ir konkrētas pozīcijas un ir iespējams precīzi noskaidrot, cik nodokļu maksātāju naudas tiek atvēlēts konkrētiem mērķiem. Likums “Par valsts sociālo apdrošināšanu” nosaka un to apliecina arī pieteikuma iesniedzēju pārstāvis savā runā, ka sociālās

apdrošināšanas pakalpojumi tiek finansēti no speciālajiem budžetiem, konkrēti, maternitātes pabalstu, kuru saskaņā ar 19. jūnija grozījumiem paredzēts izmaksāt arī sociāli neapdrošinātām personām, izmaksā no invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta. Tātad, kā redzams no 1998. gada valsts budžeta 5. pielikuma, valsts speciālā budžeta ieņēmumu un izdevumu atšifrējuma pa programmām un apakšprogrammām programmā “Invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets” kopā ir paredzēti 70 737 015 lati.

Godātā tiesa! Es gribu vērst jūsu uzmanību uz faktu, ka valsts budžetā šī ievērojamā summa piešķirta ne tikai maternitātes pabalstiem vien, bet arī invaliditātes pensijām, slimības pabalstiem, apbedīšanas pabalstiem un arī citiem, respektīvi, visam kopā ir piešķirta viena konkrēta naudas summa. Nav uzskaitīts, cik pabalstu ir jāpiešķir un kādām kategorijām ir jāpiešķir šie pabalsti, bet ir uzskatīta tikai un vienīgi naudas summa, kas ir paredzēta šim mērķim. Šādu pozīciju kā kopumu ir iesniedzis Ministru kabinets un kā kopumu to apstiprināja Saeima, pieņemot šiem izdevumiem norādīto summu. Tam šajā gadījumā ir ļoti būtiska nozīme, jo šīs naudas sīkāku sadalījumu pa konkrētām pozīcijām veica citi un pieteikuma iesniedzēju pārstāvis to apliecināja, ka to veica Labklājības ministrija. Līdz ar to var secināt, ka valsts budžetā, konkrēti tādā šajā pielikumā maternitātes pabalstiem, protams arī kopā ar citiem paredzētajiem un pieminētajiem izdevumiem, paredzēti 70 737 015 lati.

Kā šo naudu ir paredzēts iegūt? Saskaņā ar likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 11. pantu šī speciālā budžeta, tas ir, invaliditātes, maternitātes un slimības speciālā budžeta līdzekļus veido divu veidu ieņēmumi — obligātās iemaksas invaliditātes, maternitātes un slimības apdrošināšanai un citi ieņēmumi. Kā liecina šā gada apstiprinātais valsts budžets, pie šiem citiem ieņēmumiem pieder arī dotācijas no valsts pamatbudžeta. Par valsts pamatbudžeta lomu maternitātes pabalstos es vēlētos atgriezties vēl savā runā.

Tagad aplūkosim, kā šī speciālā budžeta summa faktiski ir sadalīta un tiek izmantota. Tas ir redzams no valsts revidentes Piliņas kundzes atzinuma, ko es lūdzu pievienot lietai, un konkrēti maternitātes pabalstos saskaņā ar Piliņas kundzes atzinumu, konkrēti tas ir 4. lapaspusē, ir redzams, ka šā gada septiņos mēnešos ir izmaksāti pabalstos 2 143 768 lati. Šajā pašā atzinumā, konkrēti 5. lapaspusē, ir norādīts, ka brīvo līdzekļu atlikums šajā speciālajā budžetā uz 1. augustu ir 1 623 472 lati. No atzinuma arī redzams, ka no šīs summas, tādā no 70 737 000 šā gada septiņos mēnešos 819 226 lati ir izlietoti budžeta un sociālās apdrošināšanas iemaksu administrēšanai, tas ir faktiski algām, remontiem, sadzīves tehnikai, telpu iekārtojumam un tā tālāk, faktiskajiem administrēšanas izdevumiem. Nav grūti aprēķināt, ka līdz gada beigām tādā šie administrēšanas izdevumi pārsniegs 1 miljonu latu. Lai noskaidrotu, vai Saeima, pieņemot šo likumu ir pārkāpusi Satversmes 66. panta otro daļu, acīmredzot ir jāpakavējās pie šā panta.

Kas tad ir paredzēts 66. panta otrajā daļā? 66. panta otrajā daļā ir noteikts, ka ja Saeima pieņem lēmumu, kurš saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem, tad lēmumā jāparedz arī līdzekļi, ar kuriem šos izdevumus segt. Kā var secināt no Satversmes kopējā teksta, tad termins “lēmums” acīmredzot šajā pantā ir tulkojams paplašināti ietverot šajā terminā ar likuma formā pieņemtus lēmumus. Savukārt ar terminu “budžets” šajā Satversmes pantā būtu saprotams viss gadskārtējais budžets, ieskaitot visus tā pielikumus, tas ir, pašlaik valsts budžets 1998. gadam un ar terminu “budžetā neparedzētie izdevumi” būtu jāsaprot izdevumi, kas pārsniedz valsts budžeta likumā izdevumiem noteikto naudas daudzumu. Konkrēti šajā gadījumā, kas pārsniedz 70 737 000 speciālajā budžetā unvēl, ja mēs runājam sīkāk, arī līdzekļus neparedzētiem gadījumiem. Kā zināms, šī 66. panta otrā daļa mūsu valsts Satversmē tika iekļauta pēc deputāta Berga priekšlikuma 1922. gada 15. februārī, izskatot Satversmes projektu trešajā lasījumā. Šīs daļas būtību acīmredzot visprecīzāk izsaka pats deputāts Bergs, kas bija Satversmes sapulces deputāts, viņš runāja Satversmes sapulces sēdē 1922. gada 15. februārī. Tātad viņa citāts ir šāds: “ja saimnieks negrib rīkoties uz izputēšanu, tad viņam jārikojas saskaņā ar saviem līdzekļiem. Tas, saprotams,

attiecināms arī uz valsti.” Tātad šīs daļas mērķis ir saistīt Saeimu ar noteikumu, ka tā nevar pieņemt lēmumu, ja valsts budžetā nav paredzēti līdzekļi tā izpildei. Šis noteikums patiešām ir skaidrs un saprotams un pret to nevar būt iebildumu. Un es vēlos apgalvot, ka Saeima, pieņemot grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”, šo Satversmes prasību nav pārkāpusi.

Saeima savā atbildes rakstā jau norādīja, ka Labklājības ministrijas ekonomiskās analīzes un prognozes nodaļas vadītāja Vanovskas kundzes parakstītais dokuments mūsaprāt nav uzskatāms par neatkarīgu viedokli, jo diezin vai uz vienas A4 standarta lapas var veikt tik apjomīgus ekonomiskos aprēķinus. Lai noskaidrotu lietas patieso stāvokli, uzreiz pēc tam, kad Ministru kabinets iesniedza pieteikumus Satversmes tiesā, 6. Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas priekšsēdētāja Kuprijanovas kundze vērsās Valsts kontrolē. Taču zinot, ka Valsts kontroles pārbaude prasīs laiku un zināmā mērā labticīgi uzticotties Labklājības ministrijas ierēdņiem, konkrēti Vanovskas kundzes kompetencei, Saeimā vienlaikus tika iesniegts arī attiecīgs grozījums šā gada valsts budžetā. Šo valsts budžeta grozījumu Saeima šā gada 3. septembrī nodeva izskatīšanai Saeimas komisijā un par to teica arī pieteikuma iesniedzēju pārstāvis. Par to, vai 19. jūnija grozījums likumā tik tiešām ir saistīts ar valsts budžetā neparedzētiem izdevumiem, vislabāk acīmredzot ir spriest nevis pēc prognozēm, bet gan pēc tā, vai patiešām ir radušies kādi izdevumi, kādi neparedzēti izdevumi. Un ja ir, tad cik lieli ir šie izdevumi?

Godātā tiesa! Gan valsts kontrolieris Raitis Černaja kungs savā 1998. gada 12. oktobra atbildē, gan valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras ģenerāldirektore Šmitiņas kundze, gan pat labklājības ministrs Makarova kungs savā atbildē Satversmes tiesai ir apliecinājuši, ka faktiski nekādi neparedzēti izdevumi nav radušies, jo izmaksāti ir tikai seši pabalsti un kā mēs šodien dzirdējam tiesas sēdē, tad ir sešpadsmit pabalsti, par kuriem arī protams, nav dokumentālu aprēķinu. Līdz ar to ir dokumentāli noteikts, ka ir izmaksāti sešu pabalsti 252 latu apmērā un šī ir tā summa, nevis 823 715.

Kādu secinājumu var izdarīt no šiem faktiem? Pirmkārt, Ministru kabineta pieteikumā pievienotais pamatojums bijis neizskaidrojamā kārtā tik neprecīzs, ka radījis, manuprāt, pavisam ačgārnu un kļūdainu iespaidu par to, kā 19. jūnijā pieņemtais likums ietekmē valsts budžetu un radījis iespaidu, ka tam budžetā nav līdzekļu. Var tikai minēt, kādēļ tas ir noticis, bet tas acīmredzot nav Satversmes tiesas, bet gan civildienesta pārvaldes jautājums. Otrkārt, valsts budžetā šie 252 lati ir, jo ir līdzekļi neparedzētiem gadījumiem.

Godātā tiesa! Lai apgalvotu, ka Saeimas izdarītie grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” ir pieņemti pārkāpjot Satversmes 66. panta otro daļu, pieteikuma iesniedzējam būtu bijis jāpierāda un jāpamato, ka likumā “Par valsts budžetu 1998. gadam” nav paredzēti līdzekļi, kas varētu tikt likumīgi izlietoti šo pabalstu izmaksai. Satversmes 66. pants nosaka, ka ja Saeima pieņem lēmumu, kurš saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem, tad lēmumā ir jāparedz arī līdzekļi, ar kuriem šos izdevumus segt.

Tagad es vēlētos pakavēties pie Satversmes 66. panta termina “budžetā neparedzēti izdevumi” un valsts pamatbudžeta loma maternitātes pabalstu izmaksāšanā.

Kā atzīmēts iepriekš, 66. panta termins “budžets” ietver visu valsts budžetu. Tātad gan valsts pamatbudžetu, gan speciālo budžetu un protams, ietver arī tā sauktos “līdzekļus, neparedzētiem gadījumiem”. Šie līdzekļi neparedzētiem gadījumiem atrodami likuma “Par valsts budžetu 1998. gadam” 4. pielikumā — “Valsts pamatbudžeta ieņēmumu un izdevumu atšifrējums par programmām un apakšprogrammām, Finanšu ministrijā paredzētā valsts pamatbudžeta apropriācija “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”.

Atbilstoši likumam “Par budžeta un finansu vadību” šie līdzekļi atrodas Finanšu ministrijas pārziņā un to izlietošanas kārtību nosaka finanšu ministrija rīkojums nr. 467, kas ir pieņemts 1997. gada 1. jūlijā un kā izriet no šī rīkojuma, minētos līdzekļus paredzēts iedalīt valsts pamatbudžeta apropriācijai neparedzētiem izdevumiem, kā arī dažiem citiem izdevumiem. Rīkojumi par šādu līdzekļu piešķiršanu tiek gatavoti pēc ministriju un centrālo iestāžu pieprasījuma.

No lietas dokumentiem nav redzams, ka šie līdzekļi ir prasīti un, cik es saprotu, šie līdzekļi no Finanšu ministrijas arī nav tikuši prasīti, lai izmaksātu šos sešus pabalstus 252 latu apmērā.

Tātad apgalvot, ka Saeimas 1998. gada 19. jūnija likums rada budžetā neparedzētus izdevumus varētu tikai tad, ja speciālajā budžetā nebūtu līdzekļu šo dažu maternitātes pabalstu izmaksai un Finanšu ministrija līdzekļu trūkuma dēļ būtu noraidījusi Labklājības ministrijas lūgumu piešķirt trūkstošos līdzekļus no tā sauktajiem līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem.

Ņemot vērā to, ka dokumentāli, manuprāt ir pierādīts, ka plānoto līdzekļu ir pietiekoši un balstoties uz izteiktajiem argumentiem manuprāt ir jāsecina, ka Saeimas 19. jūnija likums “Grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”” nav pretrunā ar Satversmes 66. panta otro daļu. Šā iemesla dēļ es lūdzu godāto tiesu noraidīt pieteikumu. Paldies.

A.Endziņš.

Paldies, Kusiņa kungs. Tiesnešiem kādi būtu jautājumi? Čepānes kundze, lūdzu!

I.Čepāne.

Godātais Kusiņa kungs! Sakiet lūdzu, vai Saeimai, pieņemot šos grozījumus, bija priekšstats, cik daudz naudas vajadzēs? Vai šeit būs dažas desmit personas, kā jums laimīgā kārtā ir sagadīties, vai šeit būs simti, vai būs tūkstoš personu?

G.Kusiņš.

Satversmes 66. pants neprasa Saeimas izvērtēt, cik šie līdzekļi ir nepieciešami. Satversmes 66. panta otrā daļa saka, ka ja Saeima pieņem lēmumu, kurš saistīts ar neparedzētiem izdevumiem, tad lēmumā ir jāparedz līdzekļi, ar kuriem segt. Līdz ar to, ja Saeima nav paredzējusi šos līdzekļus, no tā acīmredzot var secināt, ka Saeima nav uzskatījusi, ka ir lēmums, kas saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem. Finanšu aprēķinu, izskatot likumprojektu trešajā lasījumā, cik tas varētu būt, šim dokumentam pievienoti nav.

A.Endziņš.

Vēl viens jautājums. Lūdzu!

I.Čepāne.

Jā, vēl viens jautājums. No kurienes tad jums ir tāda pārlicība. Jūs rakstiet šeit, ka pieteikums nepamatots, tātad ka Saeimā pastāvošo lietu kārtība esot tāda, ka grozījumi vienā likumā nevar grozīt citu likumu.

G.Kusiņš.

Jā.

I.Čepāne.

Es to ļoti labi saprotu, bet vai pārejas noteikumos varētu tomēr norādīt, kad šis likums stājas spēkā tomēr... tāda prakse taču mēdz būt.

G.Kusiņš.

Varētu tikt šāds pārejas noteikums tik noteikts, bet manuprāt, šāds pārejas noteikums būtu nosakāms tikai tad, ja Saeima, pieņemot likumu, uzskatītu, ka tik tiešām ir aizskarta 66. panta otrā daļa. Tātad, ja Saeima redzētu, ka, teiksim, tiek piešķirta ļoti liela naudas summa un tiek paplašināts maternitātes pabalstu saņēmēju loks, un tam skaidri ir zināms, ka ar šiem 70 miljoniem, kas ir valsts budžetā ierakstīti, nepietiek. Tādā gadījumā tik tiešām ir tāda prakse vairākos likumos bijusi, ka tiek ierakstīts, ka kaut kāda konkrētā norma stājas spēkā pēc tam, kad tiek izdarīti attiecīgi grozījumi valsts budžetā. Šajā gadījumā tas izdarīts nav.

I.Čepāne.

Es tad precizēšu to jautājumu pēdējo. Cik es saprotu, jums vispār summa nebija zināma, pieņemot šādus grozījumus — ne liela, ne maza. Tie ir ļoti nosacīti jēdzieni. Jums vispār... atbildiet man uz jautājumu: vai vispār summa bija zināma šajā gadījumā vai nē, vai bija kādas prognozes, vai nebija, cik šeit lielu naudu vajadzēs.

G.Kusiņš.

Prognožu nebija.

I.Čepāne.

Paldies.

A.Endziņš.

Tiesnesei Skultānes kundzei... lūdzu!

I.Skultāne.

Man būtu tāds jautājums. Kādu apsvērumu dēļ Saeima paredzēja, ka šīm personām, kuras nav sociāli apdrošinātas, izmaksāt maternitātes pabalstu no sociālās apdrošināšanas līdzekļiem nevis no valsts sociālās palīdzības līdzekļiem. Un vai jūs neuzskatāt, ka tomēr tas ir pretrunā ar šo sociālās apdrošināšanas jēgu pasargāt no riska zaudēt kādus ienākumus.

G.Kusiņš.

Jā, paldies, ļoti labs jautājums. Manuprāt, šeit saskarās divi likumi. Tātad likums, kas ir ieviesis šo koncepciju, tas zināmā mērā ir uzskatāms par vispārīgu likumu un šis speciālais likums "Grozījumi likumā "Par maternitātes un slimības pabalstiem", kas šinī gadījumā uzskatāms par speciālo likumu, un atbilstoši likumam "Par likumu un citu normatīvo aktu spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" tātad, ja vispārīgais runā pretrunā ar speciālo, tad speciālais ir piemērojams papildus vispārējam likumam. Līdz ar to es varētu piekrist, ka šinī gadījumā ir atkāpe no koncepcijas, bet es nevaru izteikt kaut kādu apgalvojumu par to, ka ir izdarīts kāds likums pārkāpums. Gan viens, tātad gan šī koncepcija, kas ir pieņemta likuma par dažu likumu formām, kas pēc būtības ir vairākumu likumu pakete, gan arī šis grozījums likumā "Par maternitātes un slimības pabalstiem" ir vienāda juridiska statusa dokumenti un gadījumā, teiksim, ja mēs konstatējam kaut kādu neatbilstību vai neskaidrību starp šiem dokumentiem, tad interpretējot abus divus mums ir iespējams noskaidrot, kā šie abi divi likumi savā starpā saākējās, teiksim, kurš ir vispārējais un kurš ir speciālais, kurš jaunāks un kurš vēlāks.

I.Skultāne.

Bet jūs neatbildēt uz manu pirmo daļu jautājumā. Kādi bija tie apsvērumi, kādēļ bija šīs personas jāieliek šajā sociālās apdrošināšanas sistēmā?

G.Kusiņš.

Šis priekšlikums, kas ir parādījies trešajā lasījumā no Sociālo un darba lietu komisijas, ir nācis no Sociālo un darba lietu komisijas demogrāfijas apakškomisijas un demogrāfijas apakškomisija uzskatīja, ka šīm personām, kas nav nekad bijušas sociāli apdrošinātas arī būtu nepieciešamie šie maternitātes pabalsti, jo gluži vienkārši humānu apsvērumu dēļ šiem cilvēkiem vienkārši nav nekādu eksistences līdzekļu. Es varētu piekrist, ka lietderības apsvērumi šeit varētu būt vai no viena, vai no otra, bet Saeima šinī gadījumā izšķīrās par līdzekļu piešķiršanu no šī fonda.

A.Endziņš.

Vai ir vēl jautājumi? Lūdzu!

I.Skultāne.

Jā, man ir vēl viens jautājums. Un šajā 4. panta otrajā daļā minētās... tātad, ka ir tiesības saņemt personām, kuras nav sociāli apdrošinātas, bet ir sociāli apdrošinātu personu apgādībā. Cik plašs šeit tas loks būtu domāts? Vai tad nav jāsaista ar 1. pantā doto terminu “apgādībā esošs ģimenes loceklis”?

G.Kusiņš.

Protams, ka šis ir plašāks termins nekā apgādībā esošs ģimenes loceklis, jo, kā ir redzams arī no citiem dokumentiem, kas ir bijuši šaistīti ar šo lietu, tad, protams, ka par personu, kas ir atzīstama par tādu, kam nav nekādu līdzekļu, būtu jāuzskata ne tikai ģimenes loceklis, bet teiksim arī kāda cita persona, kas nav ģimenes loceklis.

A.Endziņš.

Vai vēl ir kādi jautājumi? Tad man ir jautājums Kusiņa kungam. Sakiet, vai Saeimas kārtības rullis paredz, ka Saeimai uz katru no likumprojekta lasījumiem, kas paredz kaut kādus izdevumus, nepieciešama finansu ministra rakstveida atsauksme?

G.Kusiņš.

Nē. Saeimas kārtības rullis nosaka, ka šī finansu ministra atsauksme nepieciešama uz pirmo lasījumu, bet šinī gadījumā, ja iet runa par trešo lasījumu, tad Saeimas kārtības ruļļa 108. panta pirmā daļa paredz, kādi ir gadījumi, ka nevienam likumprojektam nevar iekļaut darba kārtībā un izskatīt trešajā lasījumā un starp šiem ierobežojumiem nav ierobežojumu, ka to nevar skatīt, ja nav finansu ministra atsauksme. Līdz ar to šinī gadījumā ierobežojums ir skatīšanai pirmajā lasījumā, pirmajā lasījumā šī priekšlikuma nebija. Šinī gadījumā šis Satversmes kārtības ruļļa ierobežojums netika pārkāpts.

A.Endziņš.

Paldies. Ir kādi jautājumi vēl? Nav.

Pieteikuma iesniedzēja pārstāvei, Ķīmeles kundzei, lūdzu?

M.Ķimele.

Sakiet, lūdzu, kādā normatīvajā aktā ir noteikts tas, kas var sniegt atzinumu... ekonomiski finansiālo aprēķinu? Kura ir uzskatāma par kompetentu personu, kas var šādu atzinumu sniegt? Vai tas ir noteikts kādā normatīvā aktā?

G.Kusiņš.

Ministru kabinets, iesniedzot pieteikumu, var izvēlēties jebkādu ekonomisko aprēķinu. Mūsu viedoklis bija tikai tāds, ka šis ekonomiskais aprēķins ļoti būtiski atšķīrās no patiesā stāvokļa un tas bija arī tas iemesls, kāpēc šodien tika pieteikts lūgums Satversmes tiesai, lai kā liecinieki tiktu izsaukti gan Vanovskas kundze, gan Makarova kungs. Es nezinu nevienu normatīvo dokumentu, kurā būtu pateikts, kas ir tiesīgs sniegt ekonomiskos aprēķinus. Es vienīgi varu vadīties no tā, ka Vanovskas kundzes iesniegtais dokuments un viņas amats Labklājības ministrijā — Ekonomiskās analīzes un prognozes nodaļas vadītāja — zināmā mērā liecina to, ka viņa ir tā persona, kas ir sniegusi šo atzinumu.

M.Ķimele.

Sakiet lūdzu, kas tādā gadījumā ir pamats jūsu apgalvojumam, ka šis aprēķins nav pareizs?

G.Kusiņš.

Manuprāt pamats šādam apgalvojumam ir tas, ka ja tiek pieprasīti vairāk nekā 800 000 un reāli pabalstos tika izmaksāti, kā jūs apgalvojāt, tikai 16 pabalsti, tad man rodas šaubas par to, kādi principi bijuši par pamatu šādiem ekonomiskiem aprēķiniem. Cik es saprotu, tad ekonomisko aprēķinu pamatā ir bijusi doma, ka neviena no šīm personām, no šiem 11 000, kas paliek pāri, nebūs sociāli apdrošināti, bet tādā gadījumā tas tik tiešām nonāk pretrunā ar visu koncepciju. Iznāk tā, ka visas šīs jaunās māmiņas būs 18 gadu vecas un nekad par viņām nekas nebūs maksāts un tā tālāk.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl ir jautājumi? Nav vairāk jautājumu. Tienesiem? Nav vairāk jautājumu.

Ja jautājumu vairāk nav, tad mēs varam pāriet pie liecinieku aptaujāšanas. Lūdzu uzaicināt liecinieku Robertu Jurdžu.

Jurdža kungs... jūsu personas apliecināšanu dokumentu... Lūdzu parakstieties, ka jūs esat iepazīstināts ar Kriminālkodeksa 174. un 176. pantu, ka jūs esat brīdināts, ka esat atbildīgs pēc šiem pantiem par atteikšanos no liecības došanas vai apzināti nepatiesas liecības sniegšanas.

Jurdža kungs, ko jūs kā liecinieks varētu tiesai liecināt par lietas apstākļiem par šo grozījumu izdarīšanu.

R.Jurdzs.

Tā tad likumprojekts "Grozījumi likumā "Par maternitātes un slimību pabalstiem"".

Cienījamā tiesa, jāsaka atklāti, ka šie grozījumi tika pieņemti lielā steigā un to liecina sekojoši fakti. Tā tad trešais lasījums, parādās šis priekšlikums no Demogrāfiskās apakškomisijas 25. maijā. Termins tā tad iesniegumam un komisijas sēde notiek 4. jūnijā. Tā tad ministrija iepazīstas ar šiem priekšlikumiem 4. jūnijā. Plenārsēde notiek 19. jūnijā. 15 dienas. Steigas elements. Tā tad mūsējie darbinieki strādā, mēģina aprēķināt, mēģina izskaidrot šos priekšlikumus no Demogrāfiskās apakškomisijas un pašā komisijā balsojums ir viennozīmīgs, jo tā tad politiskā gaisotne Saeimā noved pie tā, ka šo priekšlikumu Saeima politiski atbalsta un tā ideja varbūt arī ir laba un ministrija tam piekrīt, bet ministrija uzreiz nepiekrīt, ka šo normu iestrādā šajā te attiecīgajā likumā.

Nākošais moments. Tā tad notiek plenārsēde un ministrija ir gatavojusies atbildēt arī plenārsēdē par šiem jautājumiem, bet tā kā plenārsēde ievēlās un dienas kārtība izskatīta, jo nav ziņotāja, tad ministrs, dabiski, nepiedalās un tikai tad, kad plenārsēde beidzas, ar to jūs varat iepazīties stenogrammā, ka sēdes vadītājs paziņo, ka sēde ir beigusies un ka ir jāreģistrējas, tad pēkšņi parādās šis jautājums un bez debatēm viņš tiek pieņemts.

Iepriekšējie grozījumi šajā likumā bija tieši iesniegti no ministrijas puses. Viņi bija nepieciešami, lai varētu darboties jaunais likums par sociālo apdrošināšanu, varētu tikt ieviestas daudzas svarīgas normas, pirms Saeima dodas savās brīvdienās un tā tad bija daži termiņi no 1. augusta. Šis priekšlikums, tā tad es atkārtāju, parādījās uz trešo lasījumu, viņš bija juridiski, es uzskatu, diezgan analfabētiski noformēts, kā mēs pēc tam konstatējām, un nebija paredzēti ne pārejas noteikumi, kā parasti to ievēro komisija sadarbībā ar Juridisko biroju, ne arī bija iesniegts Finanšu ministrijas atzinums, ko mēs arī šajā komisijas sēdē lūdzām un tas netika iesniegts, jo pamatojās, ka uz trešo lasījumu nevajag. Šī negatīvā prakse Saeimā dažu reizi ir nostrādājusi diezgan, kā saka, diezgan sliktu ietekmi uz budžetu, uz budžeta veidošanu, uz pašu likumdošanu un šajā gadā priekšvēlēšanu laikā ministrija ir saskārusies ar daudziem likumiem — likums par pensijām kaut vai, likums par sociālo palīdzību, kur tiek iebalsotas tādas normas, kas nav realizējamas. Šī salīdzinājumā ar tiem izdevumiem, kas tiek iebalsoti citos likumos, šī tiešām finansiāli varbūt nebija liela norma, neprasīja lielus finanšu izdevumus, bet viņa bija pretrunā ar visu apdrošināšanas ideoloģiju un bija pārkāpti šeit... šeit bija konkrēti pārkāpumi tieši Satversmes 66. panta otrajā daļā.

Un arī ministrija pievērsa uzmanību, ka Saeima neizskaidro ar šo normu pabalsta apmēru, jo viņu nosaka mēnešalgas apmērā. Viņa nenosaka, par cik mēnešiem, vai tas var būt uz gadiem vai divdesmit gadiem, tā tad šeit var tulkot plašā diapazonā. Tā tad vai nu maksāt vienu reizi, vai maksāt četrus mēnešus... jo parasti, ja cilvēks strādā un ir apdrošināts, viņš saņem šo maternitātes pabalstu, jo tā ir principā slimības lapa, mēs viņu esam nosaukuši par maternitātes pabalstu, saņem četri mēneši, divi pirms un divi mēneši pēc dzemdībām. Tā tad šeit arī teiksim rodas... ja mēs aprēķinām uz četriem mēnešiem visām iespējamām dzemdētājām ņemot par pamatu 1997. gadu, summa ir viena. Teorētiski iespējamais maksimālais pieprasītāju skaits. Ja mēs maksājam tikai 42, kā it kā var iztulkot no šī Saeimas pieņemtā, tad mēs iegūstam pavisam citu summu.

Arī nākošais moments, ka runājot par pārejas noteikumiem, parasti jau mums ir ļoti laba sadarbība ar Sociālo komisiju un ar Juridisko biroju, kas kuriē šo komisiju, un parasti šai komisijai tieši Juridiskais birojs iesaka pārejas noteikumus, iesaka arī deliģēt kārtības noteikšanu Ministru kabinetam, lai noteiktu, teiksim, šo personu loku, jo tagad arī ir grūtības noteikt šo personu loku, uz kuru attiecas šīs normas. Ja Saeima nolemj politiski, ka viņa grib maksāt šiem cilvēkiem, kas nav sociāli apdrošināti, pabalstus, šī iespēja Saeimai ir ļauta, bet viņai tas ir jāmaksā tomēr no pamatbudžeta, nejaucoties apdrošināšanas budžetā. Tas ir negodīgi tieši uz tiem cilvēkiem, kas

apdrošinās, tiem strādājošajiem, kas maksā nodokli, ka tie cilvēki, kas nestrādā un nenes nodokli, tātad piedalās šā visa budžeta sadalīšanā.

Problēmas ir ar pašu šo budžeta fondu, jo likums "Par maternitātes un slimības pabalstiem" paredz atsevišķu budžetu šo pabalstu veiktajiem slimības pabalstiem, maternitātes pabalstiem un apbedīšanas pabalstam. Un likumā jau 1. pantā ir noteikts, ka... 4. pantā ir noteikts, ka tiesības uz maternitātes, slimības un apbedīšanas pabalstiem ir personām, kuras sociāli apdrošinātas saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu". Tātad šeit jau 4. panta pirmā un otrā daļa ir pretrunīgas.

Attiecībā uz to, ka te izskan doma, ka ir notikusi balsošana un ka tur neviens nav iebildis... Bet es jau atkārtāju, ka šī likuma pieņemšana bija nedaudz arī pretrunīga, jo parasti pa šo 6. Saeimu nebija neviens likums pieņemts, kad sēde bija beigusies. Neizsludinot sēdes pagarinājumu. Sēdes pagarinājums netika izsludināts un viņš tika pieņemts automātiski un netika noprotēts arī no Juridiskā biroja puses.

Nākošais moments. Ka šis jautājums iestājās uz trešo lasījumu, ka nav bijis izvērtēts līdz galam... No 4. līdz 19. jūnijam ir 15 dienas. Un tātad mēs balsojām atbalstot savus priekšlikumus un Labklājības ministrija ierosināja izskatīt šī panta atcelšanu Satversmes tiesā sakarā ar to, ka pārējie panti ir svarīgi, pārējie panti arī darbojas un tie nosaka vidējos gan slimības lapas aprēķinus, gan pārējos.

Un tātad jautājums no Labklājības ministrijas būtu, vai ir Finanšu ministrijas atzinums, ka šai gadījumā bija un Labklājības ministrija uzskata, ka šajā gadījumā Satversmes tiesai un arī Juridiskajam birojam un mums šeit telpā nav jānodarbojas ar ekonomisku, skaitlisku, ciparisku analīzi, jo tas ir citu institūciju, citu tiesu varbūt jautājums, ja šis jautājums paceļas par cipariem, tas ir ekonomisks jautājums, šeit ir jautājums par pašu faktu — vai viņš atbilst 66. panta otrajai daļai.

Tātad es īsumā izklāstīju, ko es domāju.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesnešiem kādi ir jautājumi? Čepānes kundze. Lūdzu!

I.Čepāne.

Man ir vairāki jautājumi. Godātais Jurdža kungs, sakiet lūdzu, jūs piedalījāties šajā 4. jūnija sēdē, kad parādījās šis priekšlikums?

R.Jurdžs.

Jā.

I.Čepāne.

Tad saskaņā ar Kārtības rulli jums kā parlamentārajam sekretāram ir tiesības iesniegt priekšlikumus. Jūs, cik es redzu no šīm te lietām, jūs neesiet... Kāpēc jūs to nedarijāt? Vai jūs nesapratāt to...

R.Jurdžs.

Lūdzu precizējiet jautājumu. Uz ko un par ko iesniegt.

I.Čepāne.

Par šo normu, ko pašlaik valdība apstrīd. Bija iesniegti priekšlikumi..

R.Jurdžs.

Jā, es sapratu... Tāpat priekšlikumi tika iesniegti līdz 27. datumam un pēc tam netika iesniegti un pārējie cilvēki, kas iesniedz katrs neatkarīgi un ierauga apkopotos priekšlikumus, tikai uz 4. jūnijā uz šīs komisijas sēdi. Tāpat visi ministrijas priekšlikumi bija pieņemti tie, kas vajadzīgie...

I.Čepāne.

Es pati esmu bijusi, Jurdža kungs, parlamentārais sekretārs, tādēļ es gribu uzdot jums šos jautājumus. Es saprotu, jūs piedalāties 4. jūnija sēdē. Jūs redzējāt, ka ienāk šāds te priekšlikums. Pēc tam ir laiks līdz plenārsēdei saskaņā ar Kārtības rulli... jūs varējāt iesniegt priekšlikumu, ka atsevišķi par šo lietu... ka jūs neatbalstāt.

Bez tam nākošais jautājums. Jūs piedalāties arī plenārsēdē.

R.Jurdžs.

Jā.

I.Čepāne.

Es pēc stenogrammas neredzu, ka jūs runātu, ka šī norma... ka līdz ar šīs normas pieņemšanu tiek pārkāpta Satversme. Vai jūs tad to nesapratāt, ka Satversme... ne jau kāds parasts likums, bet Satversme tiek pārkāpta.

R.Jurdžs.

Es atkārtāju. Tā kā nebija ziņotāja, tad šo likumprojektu neizskatīja noteiktajā kārtībā un plenārsēde beidzās un es ziņoju ministram, ka plenārsēde ir beigusies.

I.Čepāne.

Nu tādā gadījumā man ir jautājums — vai jūs pats sapratāt, par ko jūs balsojāt?

R.Jurdžs.

Es balsoju par ministrijas priekšlikumu. Es ierados uz pašu pēdējo balsošanu.

A.Endziņš.

Bet... es atvainojos, Jurdža kungs, jūs taču esat ne tikai parlamentārais sekretārs, bet arī bijāt 6. Saeimas deputāts. Jūsu pienākums bija atrasties plenārsēžu zālē un turpināt darbu, kamēr viņa beidzas. Un jūs, man liekas, vienlaicīgi esat arī Sociālo un darba lietu komisijas loceklis. Vai komisijas sēdē jūs iebildumus izteicāt vai priekšlikumus par šī priekšlikuma noraidīšanu? Vai pastāvīgās komisijas sēdē notika balsojums attiecībā par šo konkrēto priekšlikumu jeb nenotika?

R.Jurdžs.

Tātad bija ieradies pārstāvis no ministrijas un es arī biju ieradies un mēs protestējām pret šo priekšlikumu un arī notika balsojums. Jūs varat apskatīties stenogrammu par šo komisijas sēdi, kur es balsoju “pret”.

A.Endziņš.

Apsīša kungam jautājums. Lūdzu!

R.Apsītis.

Man būtu līdzīgs jautājums tieši par to komisijas sēdi. Tātad jūs piedalījāties tajā komisijas sēdē, vai varbūt vairākās sēdēs, kurās šis jautājums tika apspriests. Sakiet, vai tur tajās sēdēs tikai figurēja jūsu rakstveida dokumenti, kurās tika pausts ministrijas viedoklis vai arī jūs uzstājoties mēģinājāt pārliecināt pārējos komisijas locekļus, deputātus par to, ka varbūt viņi rīkojas nepareizi.

R.Jurdžs.

Tātad par šo priekšlikumu es uzzināju izlasot šo priekšlikumu tikai komisijas sēdē. Un mēs sākām gatavot šo rakstu, šo finansiālo aprēķinu. Mēs uzstājamies vienkārši no teorētiskā viedokļa, ka tas ir pretrunā ar likuma normu, nezinot ciparus. Un notika arī balsojums. Diskusijas nebija ilgas, jo komisija bija nolēmusi, ka šo priekšlikumu jāatbalsta.

R.Apsītis.

Un komisijas sēdē tomēr virsroku guva tas pretējais viedoklis, tā es saprotu?

R.Jurdžs.

Jā, šajā pēdējā pusgada laikā šādi balsojumi par šādiem priekšlikumiem parasti guva virsroku.

R.Apsītis.

Jā, un plenārsēdē, cik es sapratu no jūsu atbildēm, tad tur nekāda tāda īsta apspriešana un viedokļu izteikšana nav notikusi?

R.Jurdžs.

Plenārsēdē nenotika diskusijas, jo viņš bija sasteigtā formā iesniegts un parasti jau nekad nenotiek likumprojekta pieņemšana, kad ir jau iesākta gandrīz reģistrācija un tad bija steidzami likums pieņemts kādās 2 minūtēs.

A.Endziņš.

Tajā pašā laikā, spriežot pēc lietā esošās stenogrammas izdrukas, ir redzams, ka par šo priekšlikumu komisijas ziņotājs saka, ka te ir tikai redakcionāla rakstura, debates nekādas nav, iebildumi nekādi nav, balsojumi nav. Un būtībā ne par vienu priekšlikumu. Arī šinī gadījumā par šī panta otro daļu.

R.Jurdžs.

Cienījamā tiesa, es tiešām varu apliecināt, ka tur nebija iespējams šo likumu norisi izsekot šajā konkrētajā plenārsēdē un šajā laikā tieši 19. jūnijā 17.10 viņš tika steidzami iebalsots lielā nesapratnē deputātiem un es tiešām domāju, ka nesaprata... un arī stenogrammā teikts, ka tur ir redakcionāli labojumi. Tātad tur arī netika veltīta uzmanība šiem te...

A.Endziņš.

Paldies. Vai vai ir jautājumi? Nav.

Kusiņa kungam. Lūdzu!

G.Kusiņš.

Ir vairāki jautājumi. Pirmais. Sakiet lūdzu, ar ko jūs varat apliecināt, ka Sociālo un darba lietu komisijas sēdē jūs balsojāt “pret”? Vai ir kāds dokuments, kas var apliecināt jūsu teikto?

R.Jurdžs.

Nu ir protokols.

G.Kusiņš.

Un protokolā būtu rakstīts, ka jūs esat balsojis “pret”.

R.Jurdžs.

Nu es pats zinu, ka es balsoju “pret”.

G.Kusiņš.

Paldies. Sakiet lūdzu, ar ko jūs varat apliecināt otro jūsu izteikto domu, ka tad, kad notika šā likumprojekta izskatīšana, cik es saprotu, tad jūs neesat... jūs sakāt, ka jūs nebijāt tad, kad izskatīja to 4. pantu, bet bijāt uz galīgo balsojumu, ko apliecina lietā esošās izdrukas, ka jūs esat balsojis “par”. Sakiet, ar ko jūs varat apliecināt, ka jūs tad, kad bija 4. pants, ka tad nebijāt zālē?

R.Jurdžs.

Es esmu parlamentārais sekretārs un man bija jāziņo ministram, ka šis jautājums ir atliks. Un es tajā brīdī biju izgājis no zāles.

G.Kusiņš.

Paldies. Sakiet, lūdzu, vai Labklājības ministrija tāpat pēc šī 19. jūnija iesniedza Saeimā kādu priekšlikumu precizēt, teiksim, par attiecībā šo mēnešalgu vai attiecībā uz šo pabalstu apmēriem, vai arī Labklājības ministrija izvēlējās šo ceļu, kā jāiet pie Ministru kabineta un lai Kabinets iesniedz pieteikumu par...

R.Jurdžs.

Labklājības ministrija nepaspēja nokārtot visas formalitātes un iesniegt, jo pagāja 14 dienas un tas nebija pietiekošs laiks, lai viņa iesniegtu. Un Labklājības ministrijas taktika bija teiksim censties nepieņemt šo likumu līdz tomēr...

G.Kusiņš.

Sakiet, lūdzu... jūs apgalvojāt, ka nevajag nodarboties ar finansiāliem aprēķiniem... Sakiet, lūdzu, kā var pateikt, vai ir notikuši 66. panta otrās daļas pārkāpumi, ja nenodarbojas ar finansiāliem aprēķiniem.

R.Jurdžs.

Es domāju, ka ir iestādes, kas nodarbojas ar finansiāliem aprēķiniem un ir iestādes, kas nodarbojas tieši ar dokumentu kustību un lietu virzību. Tāpat šinī gadījumā iztrūkst atzinums no Finanšu ministrijas un nav arī teiksim šie aprēķini gan no komisijas, gan arī no pārējiem.

G.Kusiņš.

Sakiet lūdzu, vai jūs bijāt informēts, ka Vanovskas kundze ir veikusi aprēķinus, ka ir nepieciešami vairāk nekā 800 000 latu? Vai jūs bijāt informēts par šādu faktu?

R.Jurdžs.

Jā.

G.Kusiņš.

Sakiet lūdzu, tad kā jūs varat izskaidrot milzīgo atšķirību starp Baranovskas kundzes prognozēto un faktu par to, kas dokumentos ir apstiprināts, ka ir izmaksāti seši pabalsti, bet šodien tiesas sēdē tiek apgalvots, ka izmaksāti sešpadsmit pabalsti. Kā jūs varat izskaidrot šo milzīgo atšķirību par šo prognozi un faktisko stāvokli?

R.Jurdžs.

Tātad Vanovskas kundze izmantoja visu iespējamo kontingentu, pamatojoties uz 1997. gadu, atņemot tieši cilvēku skaitu, kas saņem jau pabalstus un aprēķinot no četriem mēnešiem par 42 latiem, tad šis cipars atspoguļo teorētiski maksimāli iespējamo summu šajā gadā. Un arī nākošajos gados, jo šī likuma norma, ja viņu nelabo, viņa darbojas tālāk un viņa tad pieaug.

G.Kusiņš.

Un sakiēt lūdzu, cik jūsuprāt bija nepieciešams ilgs laiks šādu aprēķinu veikšanai? Vai 15 dienas bija pietiekoši, lai aprēķinātu teiksim atņemtu tos divus skaitļus un pateiktu, ka 800 000 paliek pāri jeb 15 dienas bija par maz?

R.Jurdžs.

Es domāju, ka šie aprēķini jau 15 dienās bija veikti.

G.Kusiņš.

Paldies. Vairāk jautājumu nav.

A.Endziņš.

Paldies. Ķimeles kundzei ir jautājumi lieciniecei? Nav. Paldies. Jurdža kungs, sēžaties. Ja vēlaties atstāt tiesas zāli, tad jums ir jāprasa tiesai atļauja.

Lūdzu uzaicināt nākošo liecinieku - Vītola kungu, Finanšu ministrijas parlamentāro sekretāru.

Lūdzu, Vītola kungs... jūsu personu apliecinošs dokuments un pēc tam lūdzu iepazīties ar Kriminālkodeksa 174., 176. pantu, ka jūs esat brīdināts par apzināti nepatiesas liecības došanu, kā arī atteikšanos no liecības sniegšanas.

Lūdzu, Vītola kungs, ko jūs kā Saeimas deputāts un kā Finanšu ministrijas parlamentārais sekretārs varētu liecināt šajā lietā, kas ir saistīta ar papildus līdzekļu nepieciešamību, lai izmaksāt varētu maternitātes pabalstu sociāli neapdrošinātām personām?

M.Vītols.

Godājamā tiesa un pārstāvētās puses! Tātad vairākas lietas šeit ir, uz ko es gribēju vērst Satversmes tiesas uzmanību šajā jautājumā.

Pirmā no lietām ir tas, ka Finanšu ministrija, kuru es šeit varbūt pārstāvu tieši kā parlamentārais sekretārs, nebija informēta par šo deputātu iniciatīvu un netika pieaicināta pie tās Sociālo lietu komisijas sēdes, kur šo jautājumu izskatīja. Faktiski līdz ar to arī Finanšu ministrija nesniedza ne sēdē, ne konkrētai komisijai, ne arī vēlāk savu attieksmi pret šo deputātu iniciatīvu.

Manuprāt, tas nebija korekti no Sociālo lietu komisijas puses un es uzskatu, ka šādos un līdzīgos gadījumos, kur tiešām runa iet par budžeta līdzekļu izmantošanu, būtu jāpieaicina Finanšu ministrijas atbildīgā persona. Šī arī nav pirmā reize, kad faktiski Finanšu ministrija, šādus gadījumus izšķirot šajā konkrētajā komisijā, netiek uzaicināta.

Cik es saprotu, tad pārstāvēt valdību bija uzaicināta Labklājības ministrijas pārstāve Baranovskas kundze, kura šajā gadījumā izteica Labklājības ministrijas viedokli par šo te konkrēto jautājumu.

Attiecībā uz Satversmes konkrētā panta otro daļu, šeit ir arī viens tāds jautājums, kur ir diemžēl manuprāt ļoti negatīva prakse izveidojusies Saeimā, ka lielākajā daļā gadījumā šī Satversmes panta otrā daļa tiek pārkāpta tieši izskatot konkrētos jautājumus otrajā un trešajā lasījumā, jo Kārtības rullis paredz, ka uz pirmo lasījumu ir jāpievieno Finanšu ministrijas atzinums un tas pamatā tiek ievērots. Bet visbiežāk tieši šādus priekšlikumus, kas paredz papildus līdzekļus budžetā, tiek iesniegti no atsevišķiem deputātiem vai no komisijām uz otro un trešo lasījumu un šeit šī prasība vairs netiek attiecināta uz šiem diviem lasījumiem, līdz ar to ir tāda prakse ļoti bieži, ka tiek ieļauti šādi priekšlikumi tabulās uz otro un trešo lasījumu un daudzos gadījumos arī tiek nobalsoti. Un tas izraisa protams, arī līdzekļu deficītu attiecīgajās programmās budžetos. Un šeit arī, protams... šeit ir jārunā par... kā es redzu kā deputāts un kā parlamentārais sekretārs, ka tieši jārunā par šo principu kā tādu, jo tas ir ļoti būtisks, lai no šādas prakses kaut kā nākotnē varētu mēs izvairīties un šeit šis princips nav ievērots. Nav ievērots princips, ir Saeimā izdarīts šajā likumā konkrētais labojums, Saeima to ir pieņēmusi, neskatoties uz to, ka konkrēti līdzekļi šī grozījuma izpildīšanai nav budžetā paredzēti.

Es labprāt atbildētu uz kādiem jautājumiem, kas varbūt precīzāk...

A.Endziņš.

Paldies. Ja jums vairāk nav ko liecināt, tad, lūdzu, kādi būtu jautājumi? Lūdzu.

I.Čepāne.

Man ir divi jautājumi. Vītola kungs, sakiet, kad jūs uzzinājāt, ka likumā "Par maternitātes un slimības pabalstiem" tiek izdarīti grozījumi, kas arī pēc jūsu iepriekšējās uzstāšanās liecina par to, ka tiek pārkāpta Satversme?

M.Vītols.

Pēc tam, kad šie grozījumi jau tika Saeimā pieņemti... tajā sakarā, ka es nepiedalījos konkrētajā Saeimas sēdē saistībā ar citiem darba pienākumiem. To arī var redzēt no izdrukas.

I.Čepāne.

Jā, paldies, to es redzu. Un tad otrs jautājums. Sakiet, lūdzu, kā jūs varat kontrolēt kā valdības pārstāvis, kā Finanšu ministrijas pārstāvis, parlamentārais sekretārs, lai gadījumos, kad tiešām Kārtības rullī ir šāda situācija, ka jāprasa tikai atzinums uz pirmo lasījumu... ka otrajā un trešajā lasījumā vairs nav jāprasa šie atzinumi, kā jūs varētu kontrolēt situāciju, lai netiktu izdarīti tādi populistiski balsojumi. Kāda ir prakse? Kā jūs kontrolējat vispār šo situāciju?

M.Vītols.

Nu situāciju ir diezgan sarežģīti kontrolēt, jo pamatā tā ir vienošanās, kas, protams, nav nekur apstiprināta, ka parlamentārie sekretāri savā starpā sadala it kā atbildību pa komisijām konkrētām, kurā viņi arī darbojas kā deputāti. Un pārstāvēt Finanšu ministrijas intereses Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā mēs ļoti... jau komisiju stadijā ir iespējams šo jautājumu risināt, pieprasot jebkādiem priekšlikumiem novērtējumu no Finanšu ministrijas atzinumu pie katra jauna priekšlikuma, teiksim, kas tiek iesniegts no deputātiem. Tas ir, teiksim, pietiekami efektīvs ceļš un līdz šim tieši komisiju līmenī, ja runa ir par Budžeta un finanšu komisiju, es pat nezinu nevienu tādu gadījumu, kur tas netiktu izdevies, mēs spējam novērst, teiksim, šādu populistisku priekšlikumu atbalstīšanu, kur nav paredzēti konkrētie avoti. Mēs to varam darīt arī citos gadījumos, kad atbildīgas ir citas komisijas nevis Budžeta un finanšu komisija, ja Finanšu ministrija ir pieaicināta pie lietas izskatīšanas. Bet šajā gadījumā varēja šo jautājumu risināt tādā veidā, ka piemēram, noteikt tālāku šī konkrētā panta spēkā stāšanās termiņu, lai varētu izdarīt attiecīgus labojumus budžetā un paredzēt šos līdzekļus, vai arī saistīt šo normu ar citu normu, kāda ir dažreiz prakse, nosakot, ka šī norma stājas spēkā vienlaicīgi ar izdarītajiem grozījumiem budžetā. Tāda ir tā parastā prakse, kā mēs Budžeta komisijā to risinām.

I.Čepāne.

Un vēl pēdējais jautājums. Jūs arī esiet tagad jaunās Saeimas deputāts un iepriekšējā Saeima, jūs bijāt arī Budžeta komisijas loceklis, atbalstīja grozījumus sakarā ar šā te likuma pieņemšanu 1998. gada budžetā. Mums ir šie materiāli. Kā jūs prognozējat, vai līdz gada beigām varētu tikt pieņemti šie grozījumi?

M.Vītols.

Valdība ir iesniegusi šī gada grozījumus... valdība ir iesniegusi Saeimā grozījumus 1998. gada budžeta likumā. Vakardienas sēdē viņi tika nodoti atbildīgajai komisijai un vakar sēdē atbildīgā komisija arī izteica atbalstu pirmajā lasījumā. Mēs paredzam, ka šī gada budžeta grozījumi, ja tiks ievērots tas termiņu grafiks, kādu mēs plānojam, varētu tikt izsludināti 8. decembrī.

I.Čepāne.

Un vai tur ir iekšā šie te grozījumi?

M.Vītols.

Nē. Šajā nav iesniegtie grozījumi

A.Endziņš.

Man ir jautājums. Turpinot to, ko tiesnese Čepānes kundze jums jautāja. Budžeta un finansu (nodokļu) komisija 3. septembrī atbalstīja jeb pareizāk sakot, 3. septembrī jau plenārsēdē šie piecu deputātu iesniegtie priekšlikumi par grozījumiem 1998. gada budžetā, kas paredz šos 823 000 papildus, lai nodrošinātu šos te maksājumus nodošanu komisijām. Un 3. septembrī Saeima to nodeva komisijām. Jūs bijāt klāt tad, kad Budžeta un finansu (nodokļu) komisija sprieda... jau ir šīs komisijas atbalsts šiem grozījumiem arī.

M.Vītols.

Jā, es piedalījos sēdē. Es izteicu viedokli, ka vai nav mērķtiecīgāk šādu budžeta grozījumu tālā virzīšanu cauri Saeimai pieņemot... ka šai Saeimai ir pārāk maz atlicis laika, lai viņa varētu šos grozījumus izskatīt un ka šādi budžeta grozījumi... ka šī gada budžeta grozījumi ir jāatstāj nākamās jau jaunās Saeimas kompetencē.

A.Endziņš.

Man ir vēl viens jautājums. Sakiet, cik dienas Kārtības rullis paredz, ka deputātam pirms plenārsēdes ir jāsaņem visi likumprojekti, kas būs nākamajā plenārsēdē.

M.Vītols.

Piecas dienas iepriekš.

A.Endziņš.

Piecas dienas... Jūs atradāties komandējumā tajā laikā? Jūs neesat bijis klāt pie balsošanas 19. datumā. Vai jūs bijāt komandējumā? Jūs saņēmtāt iepriekš šo te grozījumu projektu ar visiem priekšlikumiem, tajā skaitā arī par 4. panta papildināšanu ar otro daļu?

M.Vītols.

Iespējams, ka tālā Saeimas attiecīgā Dkumentu daļa bija izdalījusi deputātiem šos dokumentus, par kuriem es neesmu informēts, bet es pats viņus fiziski nebiju saņēmis un nebiju ar viņiem iepazinies.

A.Endziņš.

Bet vai tas ir Dokumentu daļas uzdevums, vai tas ir katra deputāta uzdevums izņemt dokumentus no sava skapīša...

M.Vītols.

Iepazīties ir katra deputāta uzdevums, tātad acīmredzot nebija iespējas iepazīties.

A.Endziņš.

Vai tas nebija jūsu kā deputāta pienākums?

M.Vītols.

Bija, bet man tur acīmredzot bija noteikti apstākļi, kāpēc es nebiju iepazinies.

A.Endziņš.

Paldies. Vai vēl ir kādi jautājumi? Lūdzu, Ušackas kundze.

A.Ušacka.

Es saprotu, ka Finanšu ministrijas darbībā un kad tiek pieņemti konkrēti lēmumi un atzinumi, ir liela nozīme prognozēm. Kā jūs varētu komentēt šo atšķirību prognozē — 823 000 vairāk kā un konkrētie šie sešpadsmit pabalsti.

M.Vītols.

Jā, šādu kompetentu atbildi jums noteikti varētu sniegt tieši Labklājības ministrijas šie pārstāvji, kas šīs prognozes veica. Šajā gadījumā tiešām šo prognozēšanu veica Labklājības ministrijas pārstāvji, bet es varu izteikt personīgos apsvērumus, kāpēc tas tā ir izveidojies. Manuprāt, jautājums šeit ir par to, ka vienkārši tas cilvēku loks, kam ir tiesības saņemt šo pabalstu, ir daudz plašāks. Cik es zinu, tad piemēram, izmantojot par pamatu pagājušā gada situāciju un statistiku, teiksim, kad 11 000 personām bija ... 18 000 personām bija tiesības šos pabalstus saņemt pagājušajā gadā, saņēma tātad... 18 000 tātad dzemdības pagājušajā gadā bijušās, 7000 personas tātad varējušas izmantot iespēju saņemt šo pabalstu, atbilstoši likumiem. 11 000 to nav saņēmuši, tātad, ja mēs rēķinātu pēc pagājušā gada statistikas, tad tiesības būtu pavisam 11 000 personām, uz ko attiektos šie jaunie labojumi. Es izskaidroju ar to, ka cilvēki vienkārši nebija informēti par šo iespēju. Tiesības viņiem saņemt šo pabalstu bija, bet viņi par šo iespēju nebija informēti un tāpēc arī šī iespēja nebija nekādā

veidā darīta cilvēkiem zināma un tāpēc ir tik neliels šis cilvēku skaits. Un cik es saprotu, tad Labklājības ministrija nebija to popularizējusi nekādā veidā, kamēr nebūtu zināmi šīs tiesas sēdes, Satversmes tiesas sēdes rezultāti. Tas ir mans tīri personīgais skaidrojums, ka tiesības bija lielākam cilvēku skaitam, bet viņi nav informēti par šo iespēju šādu pabalstu saņemt. Tā es varētu šo atšķirību lielo izskaidrot.

A.Endziņš.

Lūdzu!

Sakiet, lūdzu, vai atbilstoši šiem likuma grozījumiem kaut kāda naudas summa ir paredzēta arī valdības izstrādātajā budžeta projektā, kas gan tika atgriezts atpakaļ Ministru kabinetā?

M.Vītols.

Nākamajā gadā nav paredzēta.

Kādēļ?

M.Vītols.

1999. gadā... es nevarēju atbildēt.... tad man ir jāpaņem likums un jāpaskatās, lai es šo atbildi varētu...

Paldies.

A.Endziņš.

Lūdzu!

R.Apsītis.

Man būtu vēl viens jautājums. Es tagad skatos, ka šā gada 4.augustā Ministru kabinets, izskatot jautājumu par pieteikuma sagatavošanu tiesai visā šajā lietā, ir balstījies galvenokārt uz Labklājības ministrijas pārstāvju ierosinājumiem, tur ir arī Tieslietu ministrija, ir arī Finanšu ministrija.... Vai jūs neatceraties, tur arī valdībā tā plašāk šis jautājums tika apspriests un jūsu Finanšu ministrijā?

M.Vītols.

Nē, nu pēc būtības parlamentārie sekretāri nepiedalās valdības sēdēs konkrētajās klāt, ja viņi netiek uzaicināti. Vārdu sakot, es nebiju uzaicināts piedalīties...

R.Apsītis.

Bet jūs bijāt lietas kursā par visu šo lietu?

M.Vītols.

Faktiski, kā es jau teicu, minimāli. Es par šiem izdarītajiem grozījumiem, kā jau teicu, tāvad uzzināju par viņu būtību pēc šī likuma jau pieņemšanas Saeimā. Es, protams, ministrijā pārrunāju šo situāciju un tiešām ir ļoti būtisks šis Satversmes tiesas jautājums tieši no interpretācijas viedokļa...šī Satversmes 66. panta otrās daļas. Un nemaz nerunājot par to, cik liela vai maza ir šī summa, bet par principu kā tādu. Jo tas faktiski iedibinātu Saeimā kādu jaunu praksi, šīs te Satversmes tiesas lēmums, lai kāds viņš arī būtu un no tā zināmā mērā arī turpmāk, teiksim, Saeima vadīsies, izskatot līdzīgas situācijas, kad... tā kā mēs esam pārrunājuši šim jautājumam šo principiālo nozīmi kā tādu.

A.Endziņš.

Paldies. Čepānes kundzei vēl ir jautājums?

I.Čepāne.

Vēl mazlietiņ par prognozēm. Man šeit ir dokuments no 6. Saeimas - nr. 4548. Un pēc tam tālāk ir 14. oktobra sēdes protokols, kur arī jūs esiet piedalījies un jūs esiet abalstījis šos te grozījumus sakarā ar šiem līdzekļiem nepieciešamajiem, lai varētu realizēt šo pabalstu izmaksu kārtību. Jūsu prognozes par šī te projekta tālāku virzīšanu, jo es no jums sapratu, ka tas tagad nav iekļauts tajā valdības atbalstītajā projektā. Vai viņš ies tālāk vai neies? Kādas ir jūsu prognozes?

M.Vītols.

Es, manuprāt, atturējos balsojumā un tāvad es neatbalstīju precīzi šo te konkrēto iniciatīvu Budžeta komisijas sēdes laikā, ņemot vērā to apsvērumu, ka mums nepietika laika šīs Saeimas, 6. Saeimas laikā pieņemt šos budžeta grozījumus visos lasījumos, lai viņš varētu stāties spēkā. Šim dokumentam nekāda tālāka virzība vairs nav konkrētā.

I.Čepāne.

Tātad jūs prognozējat, ka viņš neies nekur tālāk?

M.Vītols.

Nē, es domāju, ka nē.

A.Endziņš.

Es atvainojos, Vītola kungs... Komisijas lēmums ir balsojums... par likumprojekta 4548 atbalstīšanu - 8, pret, atturas - 4. Tālāk... nolēma: atbalstīt likumprojektus... un tātad tie visi tiek virzīti, tajā skaitā arī šis dokumentus, arī šie te grozījumi uz Saeimas plenārsēdi... Tāds ir Budžeta un finansu komisijas...

M.Vītols.

Nē, es piekrītu... Budžeta komisijas vairākums, deputātu vairākums atbalstīja šī likuma virzīšanu Saeimai uz pirmo lasījumu... nu es atturējos atbalstīt, bet Budžeta komisijas kopējais viedoklis bija atbalstīt.

I.Čepāne.

Un šī te Saeima viņu var vispār atstāt...

M.Vītols.

Šī Saeima var atstāt... līdz ar izmaiņām Kārtības rullī ir tiesības atjaunot šim dokumentam statusu un it kā izskatīt, it kā viņš vēl būtu, bet es patreiz neredzu, ka tādas iniciatīvas būs tāpēc, ka ir jau nodots valdības nosūtītais 1998. gada budžets Saeimas Budžeta komisijai un jebkurš deputāts droši vien uzskatīs par vienkāršāku iesniegt priekšlikumu uz otro lasījumu, ja viņi uzskatīs to par lietderīgu...

I.Čepāne.

Paldies.

A.Endziņš.

Man ir vēl viens jautājums jums kā Finanšu ministrijas parlamentārajam sekretāram, par cik Finanšu ministrija ir dominējošā mīniskistrija, kad tiek gatavots budžeta projekts kārtējam finanšu gadam. Kāda ir Finanšu ministrijas un valdības politika attiecībā uz Saeimas pieņemtajiem likumiem, kuri paredz kādus konkrētus finansējumus un vai viņi tiek ielikti iekšā budžeta projektā jeb tiek atrunāti, ka nav līdzekļu un tāpēc vienkārši netiek projektā paredzēti iekšā.

M.Vītols.

Tātad budžeta veidošanas procedūra ir sekojoša, ka pavasarī faktiski informatīvajā daļā valdībā ir ziņojums par visām finanšu vajadzībām, kas izriet no pieņemtajiem likumiem. Kopā šāds līdzekļu daudzums, kas ir nepieciešams... es tagad no galvas saku, bija kaut kur papildus vajadzīgie līdzekļi pie... neņemot pamatā bāzes līdzekļus, kas jau ir katrai ministrijai nodrošināti... bija 250 miljoni latu, kas bija papildus vajadzīgā nauda, kas lielākā daļa sastāv no šādām likumā iebalsotām vajadzībām. Un faktiski valdība, saprotot, ka visas šīs prasības viņa vienkārši nevar īstenot, īsteno daļu no tām, nosakot tā saucamās prioritātes, kuras tiek finansētas. Bet es atzīstu to, ka valstī, ņemot vērā to, ka nav pietiekami daudz līdzekļu, netiek finansētas visas likumos paredzētās finanšu nepieciešamības valsts pārvaldes iestādēs. Tā tas ir.

A.Endziņš.

Tad ir turpinājums šim jautājumam. Vai jūs to atzīstat par likumīgu valdības, tajā skaitā Finanšu ministrijas rīcību, paredzot tikai daļēji... un ja jā jeb nē, ko tādā gadījumā Finanšu ministrija, valdība dara, lai šādas likuma normas, es uzsveru — likuma normas, tiktu atceltas ar motivāciju, ka, lūk, tiešām nav iespējams nodrošināt. Bet acīmredzot, to var lemt tikai likumdevējs, tas, kurš pieņem likumus un kurš arī apstiprina budžetu. Bet vai valdība ir tiesīga vispār neparedzēt budžeta projektā... vai jūs neuzskatāt, ka pat budžeta projektā vajadzētu ar īpašu varbūt zvaigznīti izdalīt pie katras summas klāt, ka lūk šī summa ir paredzēta tādā un tādā likumā. Jeb varbūt arī tiešām ir tā, ka likumdevējs, Saeimas deputāts labprāt nobalso par kaut kādu izdevumu daļas palielināšanu, bet tajā pašā laikā neapzinās, kādas sekas varbūt tas varētu atstāt uz visu valsts budžetu kopumā.

M.Vītols.

Jā, protams, valdībai ir jāpiedāvā un valdības, teiksim, deklarācijas viens no pamatiem ir sabalsēta budžeta piedāvāšana. Tātad tas ir viens no valdības politikas pamatprincipiem. Budžets, kas ir sabalansēts savos ienākumos un izdevumos. Valdība, protams, tīri politiski šajā gadījumā piedāvā šādu projektu, Saeima ir tā, kas viņu apstiprina un piešķir viņam noteikta likuma spēku. Ir gadījumi, kad Saeima atsakās, ir gadījumi, kad Saeima atsakās apstiprināt konkrēto budžeta projektu, uzskatot, ka tas ir nelikumīgi, ka nav likumos paredzētie līdzekļi piešķirti. Bet pamatā tas varbūtās attiecas tur, kur ir tiešā veidā skartas Saeimas intereses, par to kā valdības pārstāvim man arī ir jārunā, jo tikko bija šāds gadījums, kad Saeima atdeva atpakaļ valdībai valdības iesniegto budžeta grozījumu projektu nākamajam gadam, pamatojoties uz to, ka tajā nebija paredzēts Saeimas pieprasītais līdzekļu daudzums, ko Saeima bija prasījusi savam budžetam, pamatojoties uz Budžeta un finanšu vadības likuma attiecīgo normu. Tā kā nu... īstenībā tas ir deputātu rokās, kā viņi sašķiro šīs te lietas, jo šeit bija divu likumu pretruna. Valdība šos līdzekļus bija novirzījusi izglītības

programmām, piešķirot tām prioritātes, bet Saeima viņu noraidīja pasakot, ka arī Saeimai atbilstoši likumam šie līdzekļi būtu jāsaņem. Tā kā šis ir ļoti, ļoti... tas ir tas interpretācijas jautājums.

A.Endziņš.

Bet šeit ir divas dažādas lietas. Viena lieta ir šinī gadījumā, ka Saeima atgrieza atpakaļ valdībā iesniegto, tātad proti, nelēma par nodošanu komisijām budžeta projektu 1999. gadam, ar motivāciju, ka nav ievērotas likuma prasības, proti, ka Saeimas iesniegto pieprasījumu valdība nedrīkst grozīt bez Saeimas piekrišanas. Bet jautājuma būtība ir cita. Manuprāt, es neatceros, ka Saeima būtu atgriezusī budžeta projektu atpakaļ valdībā tāpēc, ka valdība ir ignorējusi likuma prasības un neparedzējusi budžeta projektā tos asignējumus, ko nosaka likumi... kas ar likumu ir paredzēti.

M.Vītols.

Saeima tā līdz šim nav rīkojusies.

A.Endziņš.

Es sapratu no jūsu atbildes tikko, ka...

M.Vītols.

Izņemot šo vienu gadījumu, jo arī šeit bija Budžeta un finansu vadības likumā ieteiktā norma, ka Saeimas pieprasīto budžeta līdzekļu daudzumu valdība nevar grozīt, bet Saeima faktiski var diktēt kā viena institūcija diktēt savu budžetu valdībai un valdība šeit nekādas korekcijas nevar ieviest, valdība to nebija ņēmusi vērā, līdz ar to bija formāli pārkāpusi šo te likumu un Saeima uz to reaģēja. Saeimai ir tādas pašas tiesības reaģēt uz jebkuru citu gadījumu, kad nav piešķirts vajadzīgais līdzekļu daudzums. Finansu ministrijas intereses ir sabalansēt budžeta ieņēmumus... valsts budžeta ieņēmumos un izdevumos, un tāpēc tas, ko dara Finansu ministrija un mēģina atrast kaut kādu līdzsvaru starp visām šīm finansu nepieciešamībām, arī tām, kas likumos ir paredzētas. Tā kā tas ir tiešām... tas ir diskutabls jautājums par praksi.

A.Endziņš.

Bet ir tomēr tāds jautājums, vai jūs neuzskatiet tādā gadījumā... es saprotu, ka valdības līmenī Finansu ministrija, valdība, gatavojot budžeta projektu nākošajam gadam tiek analizēts, kādas ir konkrētās likumu prasības un kādas summas attiecīgais likums pagēr, kam būtu jāieiet iekšā... Deputāts, saņemot no valdības budžeta projektu nākošajam gadam vienkārši nav lietas kursā, viņš nezina, kādi likumi, it sevišķi, ka notiek vēl Saeimas maiņa, parlamenta maiņa, tad vēl jo vairāk deputāts, man arī liekas, ka arī esošais deputāts un kurš ir no jauna ievēlēts, nepārzina kopumā, cik daudz likumi tādi ir, kas prasa kaut kādas konkrētas summas, kurām ir jābūt budžetā. Vai jūs neuzskatāt, ka šādai informācijai būtu jābūt ne tikai valdības rīcībā, kad tiek gatavots budžeta

projekts, bet ka tam vajadzētu būt arī Saeimas deputātu rīcībā. Vai tas arī zināmā mērā neiespaido varbūt nu balsojuma rezultātus...

M.Vītols.

Nu es piekrītu, ka tas būtu lietderīgi deputātus informēt par šādām lietām... Skaidrs ir viens, ka Budžeta un finansu (nodokļu) komisijas deputāti tiek informēti savās sēdēs pirmo reizi, kad valdība tātad... kad ir nodots Budžeta komisijai, tā ir jau vairāku gadu tradīcija, kad budžeta projekts tiek nodots Budžeta un finansu (nodokļu) komisijai, tad finansu ministrs ir tas, kas ziņo un sniedz Budžeta komisijai informāciju par šo sagatavoto nākamā gada projektu, kur viņš arī min tās pozīcijas, kas nav apmierinātas, kur ir bijuši papildus pieprasīti līdzekļi un kur nav valdība šos līdzekļus papildus šos līdzekļus pilnā apmērā vai daļēji piešķīrusi. Tā kā deputātiem šāda informācija principā vismaz Budžeta un finansu (nodokļu) komisijas deputātiem tiek sniegta, arī mutiski, pārējiem... tātad budžeta projektam tiek pievienots diezgan plaša paskaidrojumu daļa, kas aptver faktiski gan katru ieņēmumu pozīciju un paskaidrojumus par konkrētā nodokļa prognozēm un arī izdevumu daļas pozīcijas paskaidro. Tā kā šajā paskaidrojošajā daļā tas tiek paskaidrots.

A.Endziņš.

Paldies. Vai vēl ir kādi jautājumi? Lūdzu!

Vai es pareizi sapratu, ka sastādot valsts budžetu kārtējam gadam, valdības politika izpaužas tajā apstākļi, ka viņa apspriež, kurus likumus pildīt pilnā apmērā, kurus daļēji, kurus nepildīt vispār. Jeb tomēr budžets sastāv no divām daļām, kur būtu attiecīgās summas, kas ir likumā paredzētas nevis papildus pieprasītas, tā būtu viena daļa un otra daļa būtu brīvie līdzekļi, kas paliek valdības rīcībā, uz kuriem likums neattiecas un valdība jau šos brīvos līdzekļus tad sadala pa prioritātēm.

M.Vītols.

Formāli situācija ir sekojoša, ka, protams, ir tā saucamā tehniskā bāze, tas ir, korigētā bāze katras ministrijas... jeb šie griesti, mērķa griesti, kādā veidā tiek sākot nākamā gada budžeta veidošanu, sadalīti līdzekļi pa ministrijām. Par pamatu tiek ņemti iepriekšējā gada finansējums, teiksim, kas ir uzturēšanas finansējums, kapitālieguldījumi mīnus pagājušajā gadā izdarītie vienreizējie kapitālieguldījumi, kuri netiek pārnesti uz nākamo gadu. Tas veido šo te, teiksim, tehnisko bāzi. Tālāk nākamajā stadijā tiešām iet cauri visiem likumos pieprasītajiem izdevumiem, tiek tas viss summēts kopā, pamatā tas arī tiek darīts zināms visiem ministriem un faktiski mēs šodien nesasniedzam... būtu labi, ja valdībai faktiski arī izveidotos arī kāda rezerve, vēl šie brīvie līdzekļi, bet īstenībā mēs pat nevaram esošo līdzekļu ietvaros nofinansēt visas likumos paredzētās un pieprasītās summas, tādēļ tiek nosaukts skaitlis, kāda ir papildus... kāda ir šī dalāmā naudas summa... šis dalāmais naudas daudzums, kopējais, kas ir virs šīs bāzes, kas ir papildus nākamajā gadā kā ieņēmumi prognozētie, cik te ir procenti un pēc tam, teiksim, Kabinets jau prioritāšu veidā tiešām sadala šo papildus summu pa ministrijām.

Vēl viens papildinājums. Tātad, ja es pareizi sapratu, jūsu nosauktā summa, šie 250 miljoni pavasarī bija ar likumu noteiktās, bet finansiāli nesedzamās, ar valsts budžetu nesedzamiem likumi?

M.Vītols.

Jūs pareizi esat sapratis.

Tātad Saeima ir pieņēmusi par 250 miljoniem likumus, kam nav nekāda seguma.

M.Vītols.

Ja gribētu ievērot visu, visu, tad būtu nepieciešama šī te summa.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesnešiem ir vēl kādi?... Apsīša kungs. Lūdzu!

R.Apsītis.

Jā, jūs jau daļēji atbildējāt arī uz manu jautājumu tikko, kad jūs atbildējāt uz tiesneša, kolēģa Lepses kunga jautājumu, bet tomēr. Atgriežoties pie šīs konkrētās lietas, Saeima savā atbildes rakstā uz Ministru kabineta pieteikumu Satversmes tiesai par šīs lietas ierosināšanu, norāda, ka šis pieteikums būtu noraidāms arī tādēļ, ka Saeima pieņemot likumu par valsts budžetu 1998. gadam, ir paredzējusi īpašu pozīciju — “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”. Un tātad tieši Ministru kabinets pašlaik var lemt par šīm pozīcijas izlietošanu šādos neparedzētos gadījumos. Vai jums vēl šeit varētu būt kādi komentāri?

M.Vītols.

Jā, tātad ir noteikts... Tātad šie līdzekļi tiek piešķirti ar Finanšu ministrijas rīkojumu. Šis rīkojums tiek gatavots pamatojoties uz attiecīgo ministriju vai valsts pārvaldes institūciju pieprasījumu. Tātad pēc tam, kad tas ir iniciēts no kādas no ministrijām vai no valsts pārvaldes iestādēm, tad ministrs izdod rīkojumu par šo līdzekļu piešķiršanu. Pamatā tā prakse līdz šim ir tāda, ka šie lēmumi vairāk kā 90% gadījumu tiek izlemti koleģiāli, to nelemj viens pats ministrs, bet ministrs šo jautājumu tālāk pēc pieprasījuma saņemšanas virza uz Kabinetu un Kabineta sēdē tas tiek izlemts par šo līdzekļu sadalījumu. Tā ir taisnība. Šobrīd es neņemos spriest par to, cik tad lieli galu galā šie te līdzekļi būtu vajadzīgi konkrētai izpildei, bet šobrīd uz doto brīdi šajā... tātad uz vakardienas pēc operatīvās informācijas šajā budžeta programmā, kas ir līdzekļi neparedzētiem gadījumiem, bija 284 638 latī. Tāds tas daudzums, kas ir pareizs...

A.Endziņš.

Kas vēl ir rezervē...

M.Vītols.

Jā, tas ir tas, kas vēl ir palicis.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesnešiem ir jautājumi vēl? Nav. Lūdzu, Saeimas pārstāvis, Kusiņa kungs.

G.Kusiņš.

Man būtu jautājums šāds. Sakiet, lūdzu, jūs izteicieties, ka viens no iemesliem, kāpēc šis skaitlis bija prognozēts vairāk kā 800 000 un šis reālais pieprasījums bija sešpadsmit pabalsti, kas ir piešķirti, atšķirās tāpēc, ka cilvēkiem nebija zināms. Sakiet, lūdzu, vai šis likums "Grozījumi likumā "Par maternitātes un slimības pabalstiem"" ir izsludināts "Latvijas Vēstnesī"?

M.Vītols.

Jā, ir.

G.Kusiņš.

No kā tad jūs varat taisīt secinājumu, ka tas cilvēkiem nav zināms?

M.Vītols.

Nē, es pieņemu vienkārši to, ka parasti, kad tiek kāds jauns pakalpojums ieviests, tad pēc tā, kad viņš ir nopublicēts "Vēstnesī", šīs izmaiņas un citos laikrakstos konkrētajā likumā... tā parastā prakse ir, ka ministrija, kas ir šī pakalpojuma sniedzēja, viņa vēl papildus izreklamē atsevišķi savām iespējām gan televīzijā, gan citur šīs te... darot plašāk zināmu, plašāk pieejamu informāciju cilvēkiem... kuri nelasa varbūt "Latvijas Vēstnesi" un tā tālāk. Tas ir tikai mans pieņēmums.

G.Kusiņš.

Paldies. Sakiet, lūdzu, tāpat 1998. gada budžeta plānošana... Jūs esat parlamentārais sekretārs no... 1998. gada budžeta plānošanā jūs jau bijāt parlamentārais sekretārs tāpat kā Jurdža kungs. Sakiet, lūdzu, ar kādu precizitāti tad notika šī plānošana un prognozēšana 1998. gada budžetam, ja kopīgajā programmā maternitātes, slimības un invaliditātes pabalstiem tika kopumā piešķirti 70 miljoni latu. Ar kādu precizitāti šis skaitlis ir izvērtēts?

M.Vītols.

Nu tātad plānošana notiek tādā veidā, ka tas balstās uz attiecīgās ministrijas līdzekļu pieprasījumu nākamajam gadam, pieprasījumu Finanšu ministrijai iesniedz Labklājības ministrija. Tātad Finanšu ministrijas Budžeta departaments ir noteikti sadalīts nodaļās, kur ir attiecīgās nodaļas, kas atbild par konkrētām, teiksim, pozīcijām, teiksim sociālajām lietām un tādējādi sarunās un diskusijās starp Labklājības ministriju un Finanšu ministrijas attiecīgajiem speciālistiem tiek vainu pazemināts vai palielināts attiecīgais līdzekļu piešķirums šeit. Otrs, protams, ir... otra daļa ir tā lieta, kas saistās ar ieņēmumu prognozēm, kur tas tiek prognozēts, balstoties uz nodokļu ieņēmumu dinamiku un tādējādi tiek paredzēti konkrētie ieņēmumi, teiksim, šajos sociālās apdrošināšanas budžetos kā daļas no sociālās apdrošināšanas iemaksām. Tādā veidā... cik es zinu, tad šobrīd ir izveidojies budžeta deficīts. Tieši uz vakardienu, pēc operatīvās informācijas visos četros sociālās apdrošināšanas budžetos bija budžeta deficīts 6 miljoni latu, no tiem aptuveni 3 miljoni latu bija invaliditātes, maternitātes un slimības budžetā.

G.Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, tātad vai jums ir zināms, cik tad īsti... vārdu sakot, cik tad īsti ir izmaksājis šis grozījums un vai tas ir radījis šo 3 miljonu latu lielo deficītu šajā budžetā. Cik tad reāli ir piešķirt šo pabalstu? Vai jums ir ziņas?

M.Vītols.

Nē, man nav.

G.Kusiņš.

Nākamais jautājums. Sakiet, lūdzu, Finanšu ministrijas rīcībā tā sauktie līdzekļi neparedzētiem gadījumiem... Vai tas ir iespējams, likumīgi iespējams, ka labklājības ministrs atbilstoši šim finanšu ministra rīkojumam prasītu līdzekļus no valsts budžetā paredzētajiem un Finanšu ministrijas rīcībā esošajiem līdzekļiem?.. Vai tas ir likumīgi iespējams?

M.Vītols.

Teorētiski ir iespējams likumīgi šādus līdzekļus prasīt. Tas ir jautājums, vai šī prasība tiktu apmierināta.

G.Kusiņš.

Labi, paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Ir vēl kādi jautājumi? Nav. Paldies. Lūdzu, sēdieties. (zālē kaut ko runā par sēžu zāles atstāšanu... nerunā mikrofonā...)... Lūdzu!

Lūdzu jūsu personu apliecinošu dokumentu... Ingus Alviks... Lūdzu parakstieties, ka jūs esat brīdināts... es atvainojos... vispirms Kriminālkodeksa 174., 176. pants, ka esat brīdināts par iespējamo atbildību.. atsakoties dot liecību vai nepareizi liecinot...

Lūdzu, Alvika kungs! Ko jūs varat liecināt šajā lietā?

I.Alviks.

Es varu pieturēties tikai pie tā, ka Labklājības ministrija uzskata, ka šajā jautājumā, izdarot grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” šī panta apstrīdētā daļa neatbilst Satversmes 66. panta otrajai daļai.

Es varu komentēt sīkāk, ka ir kādi jautājumi.

A.Endziņš.

Nu kas jums ir... kāda motivācija, kāpēc neatbilst Satversmes 66. panta otrajai daļai?

I.Alviks.

Satversmes 66. panta otrajā daļā ir norādīts tas, ka Saeima, pieņemot lēmumu par budžetā neparedzētiem līdzekļiem, viņai ir jānorāda, kādā veidā segt šos budžetā neparedzētos izdevumus. Saeima, pieņemot grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”, paplašinot pabalstu saņēmēju loku nav norādījusi, no kurienes šos līdzekļus ņemt.

A.Endziņš.

Paldies. Vai ir kādi jautājumi? Tiesnešiem nav jautājumi? Nav. Saeimas pārstāvim, Kusiņa kungam, ir kādi jautājumi?

G.Kusiņš.

Godātais Aulika kungs, sakiet lūdzu, jūs sakāt, ka tapa pieņemts lēmums, kas saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem. Šajā kopīgajā budžeta pozīcijā ir 70 miljonu latu. Sakiet, lūdzu, cik tad līdzekļus no valsts budžeta ir prasījusi šī 4.panta otrā daļa?

I.Auliks.

Nu patlaban šis no valsts budžeta ir prasījis šos 16 gadījumos... 42 latus patlaban...

A.Endziņš.

Katrā gadījumā jeb kopā?

I.Auliks.

Katrā gadījumā 42 latus.

G.Kusiņš.

Nu tad tas būtu 16 reiz 42. Sakiet, lūdzu, vai... no tā var taisīt secinājumu, ka šīs lielās... nu tas tomēr ir ievērojams līdzekļu daudzums 70 miljoni... ietvaros nav šīs naudas?

I.Auliks.

Nē, ir, bet plānojot šo budžetu šāds kontingents saņēmu loks netika paredzēts un līdz ar to esošais budžets, šie 70 miljoni lati, ir plānoti uz likumā paredzētiem gadījumiem jau iepriekš likumā paredzēto kontingentu un cik tas viņiem šajā attiecīgajā gadā būs nepieciešami šie pabalsti... tur nav iekšā šie 11 000, kas teorētiski varētu saņemt šo pabalstu... šajā jau apstiprinātajā valsts budžetā 1998. gadam.

G.Kusiņš.

Vēl viens jautājums. Sakiet lūdzu.. tāpat, ja mēs pieņemam,ka tas personu daudzums, kas ir saņēmis šo pabalstu, no tā cipara mēs acīmredzot varam vadīties, tāpat šie 16 pabalsti... vai tas ir vienīgais pārsniegums jūsu prāt un vai tas nozīmē, ka būs 70 miljoni plus vēl šie nedaudz pārsimt lati.

I.Auliks.

Nē, tas nav vienīgais pārsniegums. Bet jau patreizējā momentā konkrēti šajā budžetā ir 3 miljonu deficīts... nu precīzāk par to varētu pateikt Sociālās apdrošināšanas aģentūras finansu vadības daļa, nu bet aptuveni 3 miljonu deficīts. Tas nav vienīgais pārsniegums.

G.Kusiņš.

Sakiet, lūdzu, vai no tā nevar taisīt secinājumu, ka, teiksim, šie līdzekļi ir bijuši prognozēti ļoti neprecīzi, bet šis Saeimas pieņemtais likuma grozījums ir vienkārši iegansts, lai parādītu, ka šajā budžeta pozīcijā līdzekļi noteikti pietrūks.

I.Auliks.

Nē, nu šie līdzekļi noteikti pietrūks, bet jāņem vērā arī tas, kādā veidā tiek plānots šis budžets un galu galu neviens nevarēja prognozēt, ka tik daudz būs slimotāju šajā gadā, kas varēs saņemt slimības pabalstus no slimības un maternitātes budžeta un tas arī daudz ko ieteikmē, jo šogad pēc objektīviem rādītājiem šis slimotāju skaits ir krietni lielāks nekā tas bija 1997. gadā. Bet tie ir objektīvi apstākļi. Bet mēs neuzsveram to, ka taisni šis Saeimas pieņemtais lēmums izdarītu nopietnas korekcijas, taču šie 823 000 reāli varētu arī pietrūkt. Viņi nav ieplānoti šajā budžetā.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl ir kāds jautājums.

G.Kusiņš.

Un vēl viens jautājums. Nu es saprotu, ka katra budžeta prognoze ir vairāk vai mazāk ticama, jo dzīve dara savu un nav tā tik vienkārši visu paredzēt uz priekšu. Sakiet lūdzu, kāda tad ir šī ticamība šīm prognozēm, ka teiksim, jūs plānojat uz nākamo gadu, teiksim, šos maternitātes pabalstus atkal... kāda ir šī ticamība?

I.Auliks.

Nu es procentos nevaru pateikt, es jums to atklāti pasaku.

G.Kusiņš.

Tā tad var būt ļoti lielas atšķirības vai ļoti mazas atšķirības.

I.Auliks.

Nu principā šīm atšķirībām nevajadzētu būt pietiekami lielām.

G.Kusiņš.

Nu cik tas varētu būt...?

I.Auliks.

Bet es jums vēlreiz saku, ka konkrēti, ja 11 000 personas pienāk klāt pie šī saņēmēju loka, tad šī atšķirība var būt arī miljonos.

G.Kusiņš.

Paldies.

A.Endziņš.

Man ir jautājums šinī pat sakarībā. Vai visas šīs 11 000 personas, kas ir mehāniski radies tikai no kopīgā dzimstības skaita, ir tās personas, kuras saskaņā ar šo te grozījumu 4. panta otrajā daļā būtu tiesīgas kļūt tātad par...

I.Auliks.

Nē, nu absolūti visas noteikti nē. Bet šeit atkal mums ir jānodarbojas ar zīlēšanu kafijas biežumos, jo teorētiski visas šīs personas varētu iekļauties šajā lokā. Bet tāds pētījums diemžēl nav izdarīts, cik viņas varētu būt un šādu informāciju ir ļoti grūti iegūt. Arī Ieņēmumu dienesta rīcībā nav šādas informācijas un šeit būtībā ir vienīgais, uz ko mēs varam balstīties, tas ir, izejot no Civillikuma par to, vai šī persona ir apgādībā esoša persona. Bet šādas informācijas statistiskās informācijas Latvijas valstī nav.

A.Endziņš.

Paldies. Ir vēl kādi jautājumi? Čepānes kundze. Lūdzu.

I.Čepāne.

Ir ļoti interensanti... jūs esat ar šā likuma interpretāciju... nodarbojies... šeit pašā likumā par maternitātes un slimības pabalstiem ir dots jēdziens šai personai... Tad jūs uzskatiet, ka tomēr tas būtu jātulko saskaņā ar Civillikumu?

I.Auliks.

Nē, šeit ir dots “apgādībā...”...Šajā likumā nav dota apgādībā esošas personas definīcija... Šajā likumā nav dota.

I.Čepāne.

Šeit ir dots “apgādībā esošs ģimenes loceklis”.... nu labi, paldies... mēs noskaidrosim...

I.Auliks.

Šajā vietā ir “apgādībā esošs ģimenes loceklis”, taču likuma jaunpieņemtajā normā, kuru mēs apstrīdam, ir “apgādībā esoša persona”. Un “apgādībā esoša persona”, tas ir daudz plašāks jēdziens.

I.Čepāne.

Paldies.

A.Endziņš.

Vēl ir kādi jautājumi? Ķīmeles kundzei? Paldies. Paldies, Aulika kungs, sēdieties.

Uzaiciniet, lūdzu nākošo liecinieku.

Šīcas kundze, lūdzu parakstieties, ka jūs esat brīdināta pēc Kriminālkodeksa 174. vai 176. panta par apzināti nepatiesas liecības došanu vai atteikšanos sniegt liecību un ka var iestāties kriminālatbildība.

Šīcas kundze, ko jūs varat liecināt šajā lietā?

G.Šica.

Tātad lietā kopā, vai uz konkrētiem jautājumiem?

A.Endziņš.

Jūs tikāt aicināta kā lieciniece pēc pieteikuma iesniedzēja pārstāvja priekšlikuma, tātad acīmredzot pieteikuma iesniedzēja pārstāvis uzskatīja par nepieciešamu, ka jums ir ko liecināt.

G.Šica.

Tātad, galvenokārt, protams, es varu liecināt attiecībā uz visām budžeta situācijām, kādas tās ir bijušas pagājušajā gadā un kāda tā ir šajā gadā.

Tātad 1998. gada budžets ir veidots pagājušajā gadā un saskaņā ar Finanšu ministrijas norādījumiem ir veidots piemērojot tās normas, un tos likumus, kas bija spēkā uz budžeta veidošanas brīdi. Tātad pagājušajā gadā šis budžets tika veidots uz lielo jumta likumu par valsts sociālo apdrošināšanu un tātad uz konkrētiem likumiem, kas bija spēkā uz to momentu, kad veidoja budžetu. Tātad lielais likums par valsts sociālo apdrošināšanu viennozīmīgi nosaka, ka ar šo gadu, par cik arī likums ir spēkā ar šo gadu, tiek veidoti četri atsevišķi speciālie budžeti, tas tātad ir pensiju budžets, nodarbinātības budžets, darba negadījumu un šis slimības, maternitātes un invaliditātes budžets un saskaņā ar šo likumu par apdrošināšanu ir noteikts, ka izdevumi šajā likumā var būt tikt plānoti ciešāk ar tām normām, kas tātad ir noteiktas atsevišķos šajos likumos. Šinī gadījumā tātad šie budžeta izdevumi tiek plānoti ciešā saistībā ar likumu par invaliditātes, maternitātes un slimības pabalstiem.

Tātad, veidojot šo budžetu pagājušajā gadā šajos izdevumos nevarēja būt paredzētas tādas normas, ja viņas šajos likumos tiek izdarītas šā gada laikā, neskatoties uz to, kurā brīdī viņas tiek izdarītas. Veicot aprēķinus 1998. gada budžetā, tātad, protams, arī par cik šajā budžetā jau pats nosaukums rāda, ka viņa tiek ietvertas vairākas pozīcijas, tās tad ir visas lielās invaliditātes pensijas, tie tad ir maternitātes pabalsti un slimības pabalsti, tātad arī protams izejas dati tiek rēķināti, ņemot no tās situācijas, no tiem kontingentiem un tām reālajām informācijām, kādas ir tajā brīdī, kad budžets tiek veidots. Tātad pamatā budžets veidojas uz konkrētiem kontingentiem, uz konkrētiem pabalstu apmēriem, uz konkrētām normām, kā tas tajā brīdī ir nolemts. Tāpēc arī ir budžetā apstiprinātie apjomi un sākotnēji veidojot budžetu jau pašā sākumā tātad šajā budžetā bija ielikts deficīts, jo tātad izdevumi šajā budžetā ir lielāki nekā ieņēmumi.

Varbūt par to, kāpēc šāda situācija jau pašā sākotnējā situācijā? Tātad šis likums par valsts sociālo apdrošināšanu strikti arī nosaka, kā veidojas konkrētie ieņēmumi un pretī ir likums par valsts budžetu, kurš nosaka, ka konkrētie reālie darba devēja maksājumi, kas tiek veikti attiecībā par sociālo apdrošināšanu, tās ir tās saucamās sociālās apdrošināšanas iemaksas, tātad strikti tiek sadalīts pa attiecīgajiem procentiem, kas tiek piefiksēti šinī budžetā un tātad tās reālās naudas, kas dzīvē ienāk caur valsts kases fondiem aģentūrā, lai varētu finansēt likumā paredzētos izdevumus šajā budžetā, tātad tiek novirzītas un viņas nevar būt lielākas tādas, kādas reālajā dzīvē vispār valstī šī nauda šajam konkrētajam apdrošināšanas veidam ir ienākusi. Tātad šā gada laikā ir veidojusies situācija, ka šajā budžetā, ņemot vērā tos gadījumus un izmaiņas likumdošanā, ir krietni pieaudis izdevumu apjoms, kas galvenokārt ir saistīts ar to, ka ir ievērojami palielinājušies slimības pabalsti tajā apjomā, ka ir pieaudzis dienu skaits, kad darbinieks slimo, par visām šīm 15 dienām, kuras apmaksā darba devējs un prakse pierādīja praktiski arī to, ka pieaug šīs vienas dienas izpausme naudas izteiksmē, kas reālajā dzīvē nozīmē to, ka slimo cilvēki ar lielākiem ienākumiem nekā tas varbūt sākotnēji situācijā bija iepriekšējos gados, kad vairumā tomēr šīs slimības bija, arī kuras maksāja darba devējs, nebija tiem strādājošajiem, kuriem bija lielākas izmaksas. Tāpēc arī tātad šajā gadījumā šis budžets ir sabalsēts un bija veidots tādā situācijā un ņemot to reālo situāciju, kāda veidojas konkrēti, kāda bija saskaņā ar likumdošanu 1997. gadam. Tātad, lai finansētu... Arī, protams, šinī gadā šajā budžetā ir paredzētas tā saucamās pensiju indeksācijas un kā mēs zinām, tad valsts ir noteikusi indeksāciju no 1. maija un mums notiek pensiju indeksācija no 1. novembra, tātad šie izdevumi saskaņā ar likumdošanu bija paredzēti un bija nosegti arī ar attiecīgo finansējumu.

Tad, kad izveidojās šī situācija, kad faktiski reāli sāka pieaugt šie faktiskie izdevumi, tātad aģentūrā oktobra mēnesī bija aizņēmusies valsts kasē naudu 500 000, par ko mēs esam samaksājuši procentos 975 latus, tātad lai nosegtu šā budžeta izdevumus novembra mēnesī, uz šo brīdi mēs esam

aizņēmušies valsts kasē jau miljonu. Tātad aģentūrai tas maksās vismaz pusotra tūkstoša latu, jo valsts kasē ir ievērojami pieaugušas likmes novembra mēnesim un tātad arī apjoms ir lielāks. Tātad plānotā situācija ir sekojoša, ka naudas šajā budžetā nepietiks arī decembra mēnesim un aģentūra tātad ir spiesta aizņemties, lai finansētu invaliditātes pensijas, maternitātes un slimības pabalstus, ir spiesta aizņemties naudu arī decembra mēnesī.

Tātad arī gadu mēs plānojam beigt ar mīnusa zīmi šajā budžetā, ir attiecībā tikai uz tiem izdevumiem, kas šobrīd reāli tiek finansēti no šī budžeta, neņemot vērā šos 19. jūnija grozījumus.

A.Endziņš.

Paldies. Kādi jautājumi tiesnešiem būtu? Nav. Kusiņa kungam, lūdzu?

G.Kusiņš.

Tātad Satversme runā par budžetā neparedzētiem izdevumiem. Tātad valsts budžets ir pieņemts kā likums, šeit ir konkrētas pozīcijas. Tātad šeit invaliditātes, maternitātes un slimības speciālais budžets 70 737 015 latu. Tātad budžetā ir apstiprināta naudas summa, šī naudas summa nav sadalīta pa konkrētiem pabalstu veidiem. Sakiet lūdzu, kā ir notikusi šī prognozēšana šiem 70 miljoniem? Vai jūs iepriekš ņemat par pamatu, teiksim, kaut kādus skaitļus, vai kā, kāpēc tieši 70 miljoni un līdz ar to teiksim, arī tāds papildjautājums, kādēļ ir izveidojusies tāda situācija, ka šī jūsu izteiktā prognoze nav izrādījusies precīza. Paldies.

G.Šica.

Nu principā es jau daļēji atbildēju uz šo jautājumu. Tātad izejas punkti joprojām ir, tātad, pirmkārt, tas ir kontingents. Tātad kontingents veidojas ilgstošā laika periodā un ilgstošā... tātad jo praktiski šis kontingents visas sociālās apdrošināšanas izmaksas saņem no aģentūras. Bet tā kā šis likums nav likums, kas agrāk bijis spēkā un šis likums bija nedaudz savādāks, tātad, jo mēs ļoti labi zinām, ka slimības lapas tātad līdz šim gadam maksāja darba devējs pirmās dienas. Tātad, ja mēs reāli stādamies priekšā un lai es varētu precīzi atbildēt uz jūsu jautājumu, ja jūs gribējāt, lai es pateiktu precīzi, piemēram, ka tur bija 3000 cilvēku nevis 3001, to, veidojot budžetu, nav iespējams pateikt, jo nav tādas statistikas vai tā precīzi pateikt, cik cilvēku slimoja tajās 15 dienās un cik slimoja, piemēram, tātad sākot 16. dienu līdz tur... tā nav tik vienkārša statistika, lai veidojot šo budžetu speciāli vāktu informāciju. Tā visa, protams, tiek veikta uz prognozēm, jo jebkuras šīs sociālās apdrošināšanas budžeta aprēķinu pamatā ir prognozes, jo ir reālais kontingents, kas šajā brīdī saņem to informāciju un tiek plānota, teiksim, vai nu šī kontingenta samazināšana, teiksim, kā ir attiecībā uz pensionāriem, kad ir pensionāra skaita samazinājums un vienlaicīgi tiek plānotas tātad jaunās izmaksas — kontingenta pieaugums. Līdz ar to tātad arī šajā budžetā tika ņemts vērā... tiek prognozēts, cik varētu būt šis cilvēku skaits, bet viņš tik daudz neizpaužas izmaiņās, kā cilvēku skaitā, kā tajā skaitā, kad tās dienas, kas bija virs tām 15, ka tās ļoti pieauga, un tas galvenokārt ir saistīts ar to situāciju, ka mūsu valstī ļoti pieaudzis ir encefalītu slimību saslimstība, ir pieauguši joprojām tuberkulozes un sirds slimnieki, un tas ir tas periods, par kuru maksā apdrošināšanas aģentūra, nosaka budžeta līdzekļi, jo tajā periodā viņš ir apdrošināts un šie izdevumi pieauga neparedzētos un neprognozējamos apmēros.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl viens jautājums.

G.Kusiņš.

Vēl viens papildjautājums. Sakiet lūdzu, jūs minējāt šo 3000 un 3001. Vai būtu kļūda liela, ja būtu 3016?

G.Šica.

Šī kļūda reālos ciparos izpaužas lielākos apmēros.

G.Kusiņš.

Bet tā prognozēšana notiek pa lielākiem cipariem nekā par 16?

G.Šica.

Ne, ja prognozēšana, tad notiek līdz pēdējam cilvēkam, bet jūs saprotat, ka jebkurā statistikā, jebkurā prognozēšanā nevar noprognozēt līdz pēdējam cilvēkam. Tas ir vienkārši neloģiski un neizdarāms.

G.Kusiņš.

Un pēdējais jautājums. Sakiet lūdzu, vai jums ir zināms, cik līdzekļu no valsts budžeta ir prasījis šis 19. jūnija grozījums?

G.Šica.

Tātad faktiski aģentūrai ir pilnīgi vienalga, no kurienes nāk šie līdzekļi, vai tas ir valsts budžets, vai... es esmu informēta par to vēstuli, kas sastādīta par tiem 800... un ilsgtoši strādājot sociālās apdrošināšanas sfērā, šo ciparu plānojot un ņemot vērā ir jāņem vērā, ka ne jau vienmēr ir tas, kas mums reāls dzīvē ir. Norma likumā tika paredzēta 19. jūnijā. Tātad šajā mirklī, vai mēs varam atbildēt, cik cilvēku vispār Latvijā zināja par šo normu? Vai šīs sievietes, kam vēl bija paredzētas... un kuras nav saskaņā ar likumu, sociāli apdrošinātās personas, jo grozījumi likumā par sociālo apdrošināšanu netika veikti... un viņas nav klasificējamās kā sociāli apdrošināmās personas, šīs, kas te bija. Tātad šeit viennozīmīgs ir tas pārmetums, kāpēc tagad tur bija 5 cilvēki un šobrīd viņas ir 15 šīs sievietes, kas ir saņēmušas, tā ir gluži vienkārši cilvēku neinformētība, jo sakarā ar to, ka bija iesniegts šis protests, nebija realizējies sabiedrībā šis izskaidrošanas darbs.

G.Kusiņš.

Tad man ir vēl papildinājums. Sakiet lūdzu, ar ko jūs varat apliecināt to, ka cilvēki nezina... Sakiet, vai šis grozījums likumā bija nopublicēts laikrakstā "Latvijas Vēstnesis"?

G.Šica.

Bija, protams.

G.Kusiņš.

Bet ar ko tad... jūs apgalvojat to, ka cilvēki nezina.

G.Šica.

Ar ilgstošo praksi... es protams aģentūrā strādāju no februāra mēneša, bet es esmu ilgstoši strādājusi šajā sistēmā strādājusi un saskaroties ar likumdošanu dzīvē vienmēr ir pierādījies, ka cilvēki ļoti ātri uzzina to, kas viņiem pienākās. Tā ir dzīves īstenība un reālā situācija, kāda ir uz šīm sociālās apdrošināšanas izmaksām un to pierāda arī... tas nav šaurs, teiksim, tiesību jautājums, arī situācija ir tāda... cilvēki, teiksim, nebija informēti par to līdz galam, ko viņi var.

G.Kusiņš.

Jūs saprotat, ka strīdus būtība ir tāda, ka šis grozījums ir prasījis budžetā neparedzētus izdevumus. Mans jautājums... es vēlreiz atkārtosu savu otro jautājumu — cik līdzekļu tad no valsts budžeta ir prasījis šis grozījums tieši attiecībā uz maternitātes pabalstiem... latu apmērā.

G.Šica.

Es gribu pateikt vēl vienu situāciju. Šeit attiecībā klasificējot, kas tad galu galā ir šis neparedzētais izdevums. Likums par valsts budžetu nosaka šos neparedzētos gadījumus, kas ir domāti, kā to izprot valsts budžets. Sociālās likumdošanas gadījumā šie neparedzētie līdzekļi ir šis gadījums, kas nebija pagājušajā gadā paredzēts budžetā un kurš nevarēja tikt ņemts vērā, plānojot šā gada, 1998. gada budžetu. Viņš nevarēja tikt plānots. Un šeit attiecībā uz sociālo likumdošanu viennozīmīgi tas ir neparedzēts gadījums.

G.Kusiņš.

Vai tad no tā var secināt, ka jūsuprāt šie izdevumi bija jāsedz no Finanšu ministrijas esošā... līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem, kuri savukārt bija budžeta ietvaros apstiprināti?

G.Šica.

Ja šinī gadījumā šis lēmums tiek pieņemts, ka šīs sievietes saskaņā ar sociālās apdrošināšanas likumu, kurā nav izmaiņas, ka apdrošinātā persona ir... un viņa nevar tikt finansēta no šīs sistēmas, ja tas ir politisks lēmums, kas par šīm sievietēm ir... tas te ir tikai valsts budžeta līdzekļi.

G.Kusiņš.

Tātad Finanšu ministrijas....

G.Šica.

Jā.

G.Kusiņš.

Paldies.

A.Endziņš.

Paldies. Čepānes kundzes ir jautājums.

I.Čepāne.

Pēc jūsu kompetentās uzstāšanās man tomēr ir vēl viens jautājums. Sakiet, vai šī kontingenta sievietēm, kā jūs viņas saucat, līdz šim, pirms likuma grozījumiem, kas ir vecāko klašu skolnieces, piemēram, studentēm, vispār nekas nepienācās?

G.Šica.

Tātad praktiski apspriežot šo normu, mēs runājam tikai, ja tā var izteikties, vecajā izpratnē, par šo pirmsdzemdību periodu. Tāpēc, ka likumā "Par valsts budžetu" un likumā "Par sociālo palīdzību" jebkuram ir šis kopšanas pabalsts. Un no dzimšanas dienas jebkura šī sieviete saņem piedzimšanas pabalstu, kas tagad ir pietiekamā apmērā tomēr un viņa var saņemt šo līdz pusotram gadam no pirmās bērna piedzimšanas dienas. Tātad nenosegts paliek tikai periods līdz...

I.Čepāne.

Tātad pirmsdzemdību periods.

G.Šica.

Jā. Tātad ar šī gada 1. jūliju šī norma līdz pusotram gadam ir palielināta tām māmiņām ir palielināta un viņām ir 30 latu, un viņas neatkarīgi no tā, vai viņas ir šīs apdrošinātās jeb nē, jo tas ir valsts pabalsts un viņas saņem šo pabalstu.

I.Čepāne.

Tas ir pavisam citos likumos noteikts.

G.Šica.

Jā. Un šo izmaksu arī administrē valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra visus šos sociālos pabalstus...

I.Čepāne.

Bet tas ir no citiem līdzekļiem?

G.Šica.

Bet tie ir valsts budžeta līdzekļi, ierakstīti Labklājības ministrijas budžetā, bet pilnīgi citā sadaļā pie sociālās palīdzības, pie attiecīgas apakšprogrammas, kurā ir strikti paredzētie šie līdzekļi atkal tāpat nosakot šos kontingentus un nenosegts tiešām ir tikai šis periods līdz tai bērna piedzimšanas dienai.

A.Endziņš.

Paldies. Tiesnesei Skultānei ir jautājums.

I.Skultāne.

Man vēl ir viens tāds mazs jautājums. Bet tad būtībā... nu tagad arī uz šo brīdi, nu teiksim, varētu būt tādas personas, kuras nav sociāli apdrošinātas un kuras arī nav sociālo apdrošinātu personu apgādībā. Tad viņas šos maternitātes pabalstus nesaņem? Viņām paliek tikai tas valsts sociālās...?

G.Šica.

Jā.

I.Skultāne.

Tad tomēr ir kāds logs, kurš maternitātes pabalstos...

G.Šica.

Bet šo maternitātes... viņas visas saņem. Visas, kuras ir dzemdējušas saņem šo pabalstu, neatkarīgi... Redziet, vēl ir situācija tāda... tāpat kā šai sievietei veidojas maternitātes pabalsts un kā viņš veidojas pabalsts? Daudzos gadījumos tas kopšanas pabalsts var būt lielāks nekā viņas maternitātes pabalsts, jo ja viņai ir ļoti zema alga un rēķinot no tās vidējās algas, viņai ir izvēle saņemt vienu pabalstu. Arī sociāli apdrošinātā var saņemt tikai vienu pabalstu, viņa var saņemt tajā laikā, kamēr iet šī maternitātes... tāpat līdz kamēr beidzās tas pēcdzemdību periods, tāpat viņa var saņemt tikai vienu pabalstu un var izvēlēties, vai viņa saņem to, kas rēķināts ir kā sociālās apdrošināšanas sistēmā, vai viņa saņem to valsts pabalstu, kas ir noteikts 30 latu, jo daudzos gadījumos, piemēram, lauku gadījumos, laiku rajonos šis pabalsts var būt lielāks. Tā kā tajos gadījumos jebkura sieviete ir nosepta ar šo pabalstu. Un saņem arī piedzimšanas pabalstu. Jebkurā gadījumā viņām visām ir piedzimšanas pabalsts.

A.Endziņš.

Paldies. Ir vēl kādi jautājumi? Nav vairāk jautājumu. Paldies, lūdzu sēdieties.

Lūdzu, pārbaudiet, vai Baranovskas kundze ir ieradusies. Lūdzu uzaiciniet.

Lūdzu jūsu personas apliecinošu dokumentu. Paldies. Baranovskas kundze, lūdzu parakstieties, ka esat brīdināta pēc Kriminālkodeksa 174. un 176. pantu par atteikšanos dot liecību vai apzināti nepatiesu. Paldies.

Vanovskas kundze, jūs tikāt uzaicināta šajā lietā kā lieciniece vairāk saistībā ar jūsu gatavotajiem ekonomiskajiem aprēķiniem, kāds ir nepieciešams papildus finansējums 1998. un 1999. gadā sakarā ar grozījumiem par maternitātes un slimības pabalstiem un kāds ir pamatojums šīm te konkrētajām summām, it sevišķi saistībā ar šā gada budžeta papildus kas ir nepieciešams 823 715 latiem, ņemot vērā to, ka reāli uz šo brīdi pēc tiesas rīcībā esošās informācijas ir saņemušas tikai 16 personas. Tā ir ļoti būtiska atšķirība. Lūdzu!

.Vanovska.

Jā... Kā jau arī iepriekšējie liecinieki teica, ka mums principā nav precīzu datu par šādu informāciju, arī šī likuma norma neatklāj precīzu šo iespējamo pabalstu saņēmēju loku un līdz ar to mums radās lielas problēmas tajā prognozēšanā. Un mūsu tālruna departamenta pabalstu nodaļa veica pētījumus, kas varētu būt pakļauts, kas varētu būt kontingents šajā sakarā un vienīgais materiāls, ko viņi varēja izmantot šajā sakarā, tas bija civillikums un tālrunis ko varētu pieskaņot pie šā panta normas un tas varētu būt nestrādājošās sievas, nepilngadīga meita, arī adoptētā vai mazmeita, māte vai vecmāte, kura nevar sevi apgādāt, trūcīga bijusī sieva pēc laulības šķiršanas, trūcīga un labticīga bijusī sieva gadījumā, ja laulība atzīta par neesošu... Tomēr jūs visi arī saprotiet, ka tādu datu patiešām nav, nav veikti Latvijā arī nekādi pētījumi dziļāki, pat ne jautājumā, kas skar pirmos divos punktus šajā kontingentu lokā, tas ir, nestrādājošās sievas un nepilngadīgās meitas un principā absolūti nav nekādu datu pašreizējā momentā.

Mēs esam pasūtījuši nākošajam gadam ministrijā zem pētījumu plāna tālrunis teiksim, tādi pētījumi varētu būt nākošajā gadā. Bet mums nebija nekādu precīzu ciparu, uz kā balstīties. Un mēs tālrunis izmantojam vienkāršu pieņēmumu, ka tālrunis visas tās, teiksim, dzemdētājas, kuras nesaņem maternitātes pabalstu, ka tās visas attiecas arī uz šo loku. Tas, protams, ir maksimums, bet tā kā mums nebija nekāda cita, kā izslēgt daļu no šī kontingenta, mēs pieņemām visu, lai mēs varētu, kā teikt, iziet uz mūsu budžetu un nodrošināt viņa finansu stabilitāti.

Tālrunis mēs balstījāmies uz 1997. gada faktisko dzemdību skaitu, tālrunis dzemdētāju skaitu un no tā atņemot 1997. gadā pabalsta saņēmēju skaitu, pieņemām, ka visas pārējās ir kontingents, kas atbilst šai likuma normai nu un tālrunis atrisinājam izejot no mēnešu skaitu, kas ir šajā gadā. Tālrunis, kurā likuma norma stājas spēkā un tad reizinot ar vidējo pabalsta apmēru tā tas tika veikts.

A.Endziņš.

Paldies. Kādi būtu jautājumi? Lepses kungs. Lūdzu!

A.Lepse.

Cik liela summa šim nolūkam ir paredzēta nākamā gada budžeta projektā?

.Vanovska.

Grūti pateikt, jo es ar šiem jautājumiem nenodarbojos departamentā, cik es saprotu, tad šis jautājums vēl nav precīzi atrisināts. Es nevaru atbildēt.

A.Endziņš.

Paldies. Vēl tiesnešiem ir kādi jautājumi? Nav. Saeimas pārstāvim Kusiņa kungam ir jautājums?

G.Kusiņš.

Man, protams, ir daudz jautājumu, bet pirmo es gribētu noskaidrot vienu datu. Jūs minējāt, ka atsaucoties uz iepriekšējo liecinieku liecībām. Sakiet, lūdzu, kā jums šīs liecības ir tapušas zināmas?

.Vanovska.

Liecības? Tie ir mūsu pašu aprēķini faktiski ko mēs esam rēķinājuši. Tās pat nav nekādas liecības. Nu tas burtiski ir pamats mūsu aprēķiniem.

G.Kusiņš.

Vai ar šīm liecībām jūs domājat lieciniekus šajā lietā, kas ir liecinājuši šajā telpā šodien, jeb kaut ko citu?

.Vanovska.

Es varbūt nesapratu jautājumu... es atvainojos... par kādām liecībām...

G.Kusiņš.

Nu tad jau laikam, ka nē... Jūs, iesākot savu runu teicāt, ka “kā jau liecināja šajā lietā iepriekšējie liecinieki... tā un tā”. Tad man ir jautājums, kā jūs uzzinājāt to, ko šajā lietā ir liecinājuši iepriekšējie liecinieki? Vai jums kāds ir ko teicis ārpus šīs telpas? Vai jūs kaut ko...

.Vanovska.

Nē, nē... vienkārši tie cipari... nu tas ir skaidrs mums visiem šajā zālē, ka mums nav citu ciparu vispār, no kā rēķināt. Nav Latvijā tādas statistikas.

G.Kusiņš.

Labi. Nu tad man ir vairāki citi jautājumi arī. Vanovska kundze, es ļoti cienu jūsu kompetenci, bet sakiet lūdzu, vai... tomēr ir visai ievērojama atšķirība starp jūsu veiktajiem aprēķiniem 823 000 un to faktisko stāvokli. Sakiet lūdzu, vai kāda... teiksim, kāds bija tas princips, kā jūs rēķinājāt... nu daļēji jūs izstāstījāt, ka jūs tā vienkārši aprēķinājāt... vai kāda amatpersona deva jums kādus norādījumus par šo ciparu, kādam viņam vajadzētu būt, vai kāds viņš varētu būt?

.Vanovska.

Absolūti nekādi...

G.Kusiņš.

Tas ir jūsu pašu vienpersoniski veikts aprēķins?

.Vanovska.

Nu to veica mana nodaļa, Ekonomiskās analīzes un prognozes nodaļa, mēs veicam pamatojumus tikai uz jebkuriem normatīviem dokumentiem un izejot no mūsu pašu pieejas, izdomas, mūsu, teiksim, izglītības, nu kā mēs to varam, tā mēs izdarām pēc sirdsapziņas.

G.Kusiņš.

Sakiet lūdzu, man ir jautājums, kad jūs uzzinājāt par šā 4. panta otro daļu? Par šo, teiksim, faktisko strīdus objektu. Jūs nevarat atcerēties datumu? Teiksim, vai tas bija pirms likuma pieņemšanas vai pēc likuma pieņemšanas, nu apmēram...

.Vanovska.

Tas bija noteikti pēc, jo es biju atvaļinājumā tajā laikā. Man grūti pateikt. Bet katrā ziņā tas bija pēc likuma pieņemšanas.

G.Kusiņš.

Un sakiet lūdzu, cik ilgu laiku jums prasīja šī ekonomiskā aprēķina veikšana? Tas bija vienu dienu, divas...

.Vanovska.

Tas aprēķins katrā ziņā ir ļoti elementārs, bet pirms tika izlemts tiešām, ka mēs viņu varam atļauties tik vienkārši rēķināt... mēs pirms tam meklējām katrā ziņā kādu nopietnāku variantu un tas katrā ziņā prasīja vairāk laiku.

G.Kusiņš.

Nu cik apmēram ?

.Vanovska.

Nu grūti...

G.Kusiņš.

Konkrēti šis, kas ir pievienots lietai, jo uz šo jūsu veikto aprēķinu praktiski ir balstījies Ministru kabinets, iesniedzot pieteikumu Satversmes tiesai. Tāpēc es vēlreiz precizēšu jautājumu — cik ilgu laiku jums prasīja šī ekonomiskā pamatojuma gatavošana?

.Vanovska.

Man grūti atbildēt, jo mēs meklējām visus iespējamus... vai ir kaut kādi pētījumi veikti iepriekš... vai Statistikas komitejai būtu kādi precīzāki dati.... vai kur... nu tas cik varētu prasīt... es pat nevaru noteikt, nu labi, nu trīs dienas varbūt... katrā ziņā vairāk nē.

G.Kusiņš.

Nu labi, paldies. Man vairāk nav jautājumu.

A.Endziņš.

Paldies. Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi? Nav. Ķīmeles kundzei? Nav. Paldies. Lūdzu sēdieties.

Liecinieks Makarova kungs...? (No zāles kaut ko paskaidro.) Paldies.

Tiesa, apspriežoties uz vietas nolēma, ka uzklusot liecinieku liecības un pušu paskaidrojumus un viedokļus, tiesa uzskata, ka nepieciešamība atkārtoti aicināt labklājības ministru Makarova kungu piedalīties tiesas sēdē.

Ir papildus jautājumi Skultānes kundzei Saeimas pārstāvim Kusiņa kungam.

I.Skultāne.

Kusiņa kungs, man radās tāds precizējošs jautājums, vai es pareizi sapratu jūsu runā iepriekšteikto, ka grozot 4. panta otro daļu un paplašinot šo saņēmēju loku, likumdevēja griba bija noteikt, ka maternitātes pabalstu jāsaņem visām tām personām, kurām nav pašām savu ienākumu.

G.Kusiņš.

Likumdevēja griba ir izteikta šā 4. panta otrajā daļā un es negribētu uzreiz tā apgalvot, kāda ir bijusi konkrēti likumdevēja griba, respektīvi, reducēt tikai uz to, kā jūs pateicāt, ka tikai apgādībā esošajā personām... Jo šeit jau lietā izskanēja tas, ko minēja iepriekš, ka ir ģimenes locekļi... nu vienkārši apgādībā esošās personas, starp tiem diviem terminiem patiešām ir starpība. Bet Saeima, nosakot šo terminu, kas nebija iepriekš, es varu piekrist, ka viņa ir paplašinājusi, lai gan viņa ir paplašinājusi terminu, bet manuprāt ir grūti spriest, par cik viņa ir paplašinājusi maternitātes pabalsta saņēmēju skaitu, jo nu es nezinu, cik bija iepriekš tiesības saņemt un cik ir iepriekš saņēmuši pēc šāda paša principa, bet pēc jaunā principa saņemot 16, nu ja iepriekš ir saņēmuši 15, tad arī, protams, ir palielinājums.

I.Skultāne.

Nu bet tādā gadījumā tomēr, lai būtu tieši maternitātes pabalsts personām, kurām nav šo savu ienākumu.

G.Kusiņš.

Jā, tieši tā. Lai šīs personas... nu būsim atklāti, lai šīm personām būtu kaut kādi eksistences līdzekļi, jo šī lieta, šis priekšlikums nāca no Saeimas Sociālo un darba lietu komisijas demogrāfijas apakškomisijas.... pēc demogrāfijas apakškomisijas priekšlikuma, kas man jāpiezīmē, ka viņi bija pētījuši šo lietu...

I.Skultāne.

Nu bet tad tādā gadījumā, no kādiem līdzekļiem var iztikt tās personas, kuras nav pašas sociāli apdrošinātas un arī nav sociāli apdrošinātu personu apgādībā.

G.Kusiņš.

Šinī gadījumā, ja šādas personas būtu, nu tādā gadījumā būtu jāskatās, cik šādu personu ir un vai tad, pieņemot šādu grozījumu, var arī tām personām, kuriem nav šo personu, kas viņas var apgādāt, vai tad gan nebūtu 66. panta pārkāpums un tad tā lieta nevarētu stāties uzreiz, bet tam būtu nepieciešami budžeta grozījumi. Tad Saeima, pieņemot šo un neievedot pārejas noteikumus, uzskatīja, ka šai daļai ir iespējams un netiek pārkāpta 66. panta otrā daļa.

I.Skultāne.

Nē, jūs man neatbildējāt... Tad no kādiem līdzekļiem šīs personas var iztikt, kuras tad arī nav... ne viņām ir tie apgādnieki, ne viņas pašas saņem...

G.Kusiņš.

Nu es domāju, ka viņas var rīkoties, kā paredz mūsu valsts likumdošana attiecībā uz sociālo palīdzību.

I.Skultāne.

Un tomēr tad nu kāpēc tad nevarēja arī šīm neapdrošinātām personām valsts šo palīdzību sniegt no tās sociālās palīdzības līdzekļiem?

G.Kusiņš.

Priekšlikums, kas tika izskatīts Saeimas sēdē trešajā lasījumā nāca no Sociālo un darba lietu komisijas pašas, kas bija atbildīgā komisija par šā likumprojekta izskatīšanu. Šī komisija varēja rīkoties gan uz to, ko jūs jau teicāt, uz šo sociālo palīdzību, vai varēja... kā komisija pieņēma lēmumu. Komisija pieņēma lēmumu no lietderības viedokļa. Un es neuzskatu, ka šeit ir izdarīts kaut kāds... nu komisija ir izšķīrusies par vienu no diviem variantiem.

I.Skultāne.

Nu bet kāda tad ir bijusi tā doma, kāpēc par šādu variantu tad nav zināms?

G.Kusiņš.

Nē, no tiem komisijas sēžu protokoliem, ar kuriem es esmu iepazinies, tas neparādās. Tie protokoli ir pārāk vienkārši, tur nevar atrast tādus... Es pats diemžēl neesmu bijis klāt šajās komisijas sēdēs, es nevaru apliecināt to.

A.Endziņš.

Paldies. Vai vēl ir kāds jautājums? Nav. Paldies.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi? Ķimeles kundze? Nav. Saeimas pārstāvim?

G.Kusiņš.

Varbūt būtu nepieciešams izsludināt pusstundas pārtraukumu?

A.Endziņš.

Ir lūgums izsludināt pārtraukumu pirms debatēm. Ja citu lūgumu nav, tad paziņoju, ka lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta un pirms mēs atklājam tiesas debates, tiesa, apspriežoties uz vietas, pasludina pārtraukumu līdz pulksten 13.45.

(Pārtraukums)

A.Endziņš.

Turpinām tiesas sēdi.

Tiek atklātas tiesas debates. Kā pirmajam vārds tiek dots pieteikuma iesniedzēju pārstāvei Ķimeles kundzei.

Lūdzu, cik jums būtu vajadzīgs laiks runai?... Ne vairāk kā 15 minūtes.... nav iebildumu? Lūdzu, Ķimeles kundze!

M.Ķimele.

Godātā tiesa! Saeima, pieņemot grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” un konkrēti 4. panta otrajā daļā bija ievērojami paplašinājusi to personu loku, kurām ir tiesības uz maternitātes pabalstu. Tanī pat laikā likums “Par sociālo apdrošināšanu” nosaka, ka visi sociālās apdrošināšanas maksājumi un visi pakalpojumi ir jāveic no šī budžeta. Savukārt, Saeima pieņemot lēmumu par papildus izdevumiem, kas no sedzami no sociālās apdrošināšanas budžeta kā sociālās apdrošināšanas izmaksas, savā lēmumā nenoteica šīs finansēšanas avotu. Tādējādi pārkāpjot Satversmes 66. panta otro daļu.

Likums “Par sociālo apdrošināšanu” un arī konkrētie sociālās apdrošināšanas likumi paredz visus tos sociālās apdrošināšanas izmaksas, kādas ir veicamas no konkrētajiem budžetiem, līdz ar to arī nav iespējama šāda te budžeta savstarpēja aizņemšanās un izmaksu vienā budžetā veikt no kāda cita sociālās apdrošināšanas budžeta līdzekļiem.

Ministru kabinets, iesniedzot Saeimā izskatīšanai grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” to izdarīja ar nolūku, lai savstarpēji saskaņotu sociālās apdrošināšanas likumdošanu. Likumu “Par sociālo drošību”, likumu “Par valsts sociālo apdrošināšanu” un likumu “Par konkrētajiem sociālās apdrošināšanas veidiem”. Sakarā ar to arī Ministru kabinets bija paredzējis izdarīt izmaiņas šajā 4. pantā, konkretizējot sociāli apdrošinātās personas jēdzienu, kas līdz tam saturēja plašāku uzskaitījumu, bet dodot šī termina skaidrojumu, kā arī paredzot, ka citas personas var saņemt šo maternitātes pabalstu tikai apgādnieka nāves... apgādnieka, kas ir sociāli apdrošinātā persona, nāves gadījumā. Saeima, izdarot grozījumus šajā 4.pantā un izsakot šo otro daļu jaunā redakcijā, faktiski panāca pretējo, ka šī likumdošana netika vis saskaņota, bet radās vēl papildus

pretrunas, jo, ja šobrīd... ja līdz grozījumu izdarīšanai šinī likumā “Par maternitātes un sociālajiem pabalstiem”... “Par maternitāti un slimības pabalstiem” bija jēdziens par personām, kas ir sociāli apdrošinātas personas apgādībā un šāds jēdziens ir iestrādāts arī grozījumos, kas tika izdoti 19. jūnijā... kas tika pieņemti 19. jūnijā, tad šī 4. panta otrajā daļā parādās termins “apgādībā esošs ģimenes loceklis, kuram nav dota dedinācija un kurš līdz ar to ievieš arī zināmas neskaidrības šī likuma piemērošanā.

Mēs piekrītam, ka zināma iedzīvotāju daļa šobrīd ir materiāli neaizsargāta un protams, valsts iespēju robežās būtu jāsniedz nepieciešamā palīdzība šīm mātēm tādu vai citu izmaksu veidā, bet jautājums ir par to, no kādiem līdzekļiem šās izmaksas paredzēt. Šobrīd likums “Par sociālo palīdzību” paredz ģimenēm trīs veida izmaksas, tas ir, pabalsts sakarā ar bērna piedzimšanu, bērna kopšanas pabalsts un ģimenes pabalsts. Tie ir tie pabalsti, kas ir mērķēti tieši uz palīdzību ģimenēm, kurās ir bērni.

Mēs uzskatām, ka šī norma par pabalsta piešķiršanu arī tām mātēm, kuras pašas nav sociāli apdrošinātas, varētu tikt noteikta likumā, bet ne sociālās apdrošināšanas likumā, nojaucot visus sociālās apdrošināšanas principus, visu to, ko likumdošana nosaka attiecībā uz sociālās apdrošināšanas budžetu, tā veidošanos un tā izmantošanu, tas ir, to, ka šie sociālās apdrošināšanas budžetu var tikt izmantoti tikai izmaksām un pakalpojumiem sociāli apdrošinātām personām, bet ar šo jauno normu tātad tiek ieviesta arī tāda norma, tāda izmaksa, kas ir paredzēta sociāli neapdrošinātām personām. Šobrīd, kā jau es teicu, šī izmaksa, kas bija paredzēta sociāli neapdrošinātām personām, bija tikai viena veida, tas ir, apdrošinātās personas nāves gadījumā viņa apgādībā esošie ģimenes locekļi saņēma šādu te pabalstu, tanī gadījumā, ja viņiem ir radušies ievērojami materiālie zaudējumi.

Turklāt, arī ja mēs runājam par šo grozījumu, teiksim, mērķi, ko centās sasniegt varbūt deputāti, pieņemot šo normu un paplašinot šo personu loku, kuras ir tiesīgas saņemt maternitātes pabalstu, pamatā varētu būt runa par jaunajām māmiņām, tas ir, māmiņām, kuras ir studentes, kuras nestrādā, kuras tātad nav sociāli apdrošinātās personas, bet tanī pat laikā jāņem vērā, ka demogrāfiskā situācija daudz smagāka varbūt ir nevis lielajās pilsētās, kur ir šī studējošā jaunatne, bet tieši lauku rajonos un mēs zinām, ka situācija ar nodarbinātību lauku rajonos mūsu valstī ir visai smaga, ir liels bezdarba līmenis un vislielākais bezdarba līmenis ir tieši tanīs reģionos, kur ir lielāka dzimstība. Ja mēs, piemēram, paskatāmies Rēzeknes rajonā, tad tur ir viens no augstākajiem bezdarba līmeņiem. Tātad paskatāmies, vai tad šis te grozījums likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” šinī gadījumā sasniegs savu mērķi. Noteikti nē. Jo cilvēki ir palikuši bez darba, tātad arī ģimenes apgādnieki ir, vairs pareizāk sakot, nav sociāli apdrošinātās personas, pašas viņas nestrādā. Līdz ar to par viņām netiek... viņas nemaksā un par viņām netiek maksāti un izdarīti sociālie maksājumi un rezultātā arī šie te viņu ģimenes locekļi šo 4. panta otrajā daļā paredzēto pabalstu nevarēs saņemt. Tātad faktiski tas personu loks, uz kuru reāli varbūt ietekmēs šī te norma, viņa nebūs tā, ko acīmredzot ir centušies panākt deputāti, grozot šo normu likumā.

Mēs šeit runājam arī par lielo starpību starp izmaksāto pabalstu skaitu šobrīd un aprēķinos minēto pabalstu saņēmēju skaitu. Jā, patiešām, kā jau liecināja liecinieki, šie aprēķini ir veikti ar noteiktu metodoloģiju, pamatojoties uz tiem datiem, kas ir Statistikas pārvaldes rīcībā, arī Labklājības ministrijas rīcībā, ņemot vērā to pieredzi, kas varbūt pēdējos gados mūsu valstī ir bijusi šo jautājumu risināšanā, bet ja runa iet par sociālo pabalstu, sociālās apdrošināšanas pabalsta piešķiršanu šīm mātēm, kuras nav sociāli apdrošinātās personas, ja iet runa par šo cilvēku skaita aprēķināšanu, tad protams veicot šos aprēķinus vajadzēja mums vadīties no tā maksimālā cilvēku skaita, kuram būtu tiesības uz šo pabalsta saņemšanu. Un manuprāt jau Vanovskas kundze arī pietiekami pamatoti izklāstīja šo metodiku, kā tas tika rēķināts, ņemot vērā vidējo dzemdību skaitu pagājušajā gadā, to personu skaitu, kas šo pabalstu saņem un to personu skaitu, kurām līdz ar to teorētiski būtu tiesības uz šī pabalsta saņemšanu.

Saeimā, izskatot grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” deputātiem netika izsniegti absolūti nekādi materiāli, kuros būtu parādīts tas, kā tiek paredzēts finansēt šo pabalstu izmaksu, nerunājot jau nemaz par summām, arī nebija runāts par avotiem, no kuriem tos segt un faktiski mūsu šodienas diskusija par to, vai tas varētu būt sociālās apdrošināšanas budžets savu līdzekļu ietvaros, vai konkrēti slimības un maternitātes budžets, speciālais budžets, vai tie varētu būt budžeta izdevumi neparedzētiem gadījumiem, tas jau pierāda šo te nepieciešamību, ka Saeimai, pieņemot šos te grozījumus 4. panta otrajā daļā vajadzēja savā lēmumā norādīt arī, no kādiem līdzekļiem šie pabalsti būtu finansējami.

Saeima savā atbildes rakstā ir norādījusi uz to, ka Saeimas lietu kārtība neparedz, ka pieņemot grozījumus vienā likumā tiek izdarīti vienlaikus arī grozījumi otrā likumā. Bet manuprāt Satversmes 66. panta otrā daļā arī neprasa šādu divu vienlaikus divu likumu grozījumu pieņemšanu, jo runa ir tikai par lēmumu. Tas nozīmē, ka šajā pašā likumā par grozījumu izdarīšanu likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”, mūsaprāt, vajadzēja būt pārejas normai, kas paredzētu tieši un precīzi noteikt, no kādiem līdzekļiem šis finansējums ir izdarāms, jeb vismaz uzdot izdarīt attiecīgus grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem”, jo pašlaik tiešām iznāk pretruna tāda, ka likums “Par maternitātes un slimības apdrošināšanu” paredz, ka visi šie izdevumi, kas saistīti ar likuma realizēšanu, iespējami tikai no konkrētā invaliditātes, maternitātes un slimības budžeta, bet līdzekļi tik tiešām šādām izmaksām budžetā nav paredzēti.

Tas arī būtu viss, ko es gribētu teikt. Sakarā ar to mēs uzskatām, ka tomēr Saeima, pieņemot šos grozījumus likumā “Par maternitātes un slimības pabalstiem” nav ievērojusi Satversmes 66.panta otrās daļas prasības.

A.Endziņš.

Paldies, Ķimeles kundze.

Vārds debatēs tiek dots Saeimas pārstāvim, Saeimas Juridiskā biroja vadītājam Gunāram Kusiņam. Cik jums laiks būtu vajadzīgs? Arī 15 minūtes? Lūdzu!

G.Kusiņš.

Godātā tiesa! Kā noskaidrojās šodien tiesas sēdē, tad problēma ar šī 66. panta otrās daļas piemērošanu tik tiešām var rasties. Kā minēja jau vairāki liecinieki, tad galvenais 66. panta otrās daļas tāds būtisks elements ir šī prognoze, jo 66.panta otrajā daļā ir teikts, ka... es citēju, “kas saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem”. Tātad, ja Saeima pieņem kādu likumu un ja ir kaut kāds viedoklis, ka tas, teiksim, prasīs kādus tūkstošus latu, bet citi saka, ka tas prasīs vienu miljonu latu, tad ir ļoti grūti izšķirties, vai šie tūkstoši ir, vai šā miliona nav. Šī ir, manuprāt, galvenā lieta būtībā izskatot teiksim, 66. panta otrās daļas tādu pārākumu par jebkuru likumu, ko Saeima pieņem attiecībā uz valsts budžetu.

Problēma diemžēl slēpjas arī pašā pašreizējā valsts budžeta struktūrā. Diemžēl, kā es jau minēju, valsts budžetā nav pateikts, cik personām šie pabalsti ir paredzēti. Valsts budžetā ir norādīta tikai trīs pabalstu veidiem kopumā atvēlētā summa, šie 70 miljoni. Kā apliecināja liecinieki, kas liecināja tiesas sēdē, šī summa tiek sadalīta citur nevis Saeimā. Saeima apstiprina tikai summu galīgo. Protams, mēs varam iziet no tā, ka šī summa ir prognozēta, bet Saeima ir apstiprinājusi tikai šo galīgo ciparu. Manuprāt, šeit parādās tas, ka, ja kādreiz bija ierakstīts budžetos konkrēts cilvēku

skaits un viņiem paredzētais darba algu fonds, tad tagad beidzamās budžeta veidošanas tendences ir tādas, ka atsaucoties uz to, ka šis konkrētais, teiksim, darbinieku skaits var apgrūtināties, budžetā tiek paredzēta tikai kopīgā summa. Tieši tādu pašu problēmu es saskatu arī šeit. Nav pateikts, cik personām ir šie pabalsti. Un es saprotu, ka to, acīmredzot, arī nevar pateikt. Bet tajā pašā laikā to nepasakot, ir ļoti grūti pateikt, vai ir radušies šie neparedzētie izdevumi, vai nav radušies šie neparedzētie izdevumi. Kā atbildēja lieciniece uz tieši uzdotu jautājumu, vai šie aprēķini tiek veikti ar precizitāti līdz 16 izmaksātiem pabalstiem, viņas atbildes skanēja, ka tas tā tik precīzi nav iespējas izdarīt, ka tas tā matemātiski nepakļaujas. Manuprāt, nav nekāda pamata apriori apgalvot, ka šo līdzekļu nav. Tas, ka mēs redzam, ka pabalstos... ir izmaksāti tikai 16 pabalsti... manuprāt, ir par pamatu tam, ka tas, kas tika prognozēts un tas, kas reāli ir izdarīts, izmaksājot šos pabalstus, ir pavisam atšķirīgas lietas. Un 66. panta termins, kas saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem, nekādā gadījumā nevarētu tikt balstīts uz šinī gadījumā ieinteresētās puses, cik nu... es negribu apvainot otru pusi, ka viņa ir ieinteresēta kādā iznākumā, bet gan uz vienas pretējās puses iesniegtajiem aprēķiniem. Jo, ja iesniedz aprēķinus, ka šā likuma realizācijai ir nepieciešami vairāk nekā 800 tūkstošu latu, bet praksē izrādās, ka ir izmaksāti 16 pabalsti, tas mani vedina uz aizdomām, ka tomēr ir nepieciešams objektīvi izvērtēt un, manuprāt, šī objektīvā izvērtēšana ļautu tad pateikt, vai tad budžetā ir šiem 16 pabalstiem paredzētā summa, vai nav. Jo, kā es jau iepriekš pieminēju, 66. pants nerunā par personu skaitu, bet par izdevumu apjomu. Par izdevumu apjomu.

Tiesas sēdē manuprāt nav arī rasti pierādījumi par to, ka 19. jūnija grozījumi prasītu 800 000. Manuprāt, tiesas sēdē ir noskaidrots tas un to apliecināja arī pieteikuma iesniedzēju pārstāvis, ka ir izmaksāti tikai 16 pabalsti.

Kā tad šī ekspertīze tika veikta? Manuprāt, šī ekspertīze un šis pamatojums bija veikti pārāk vienkāršoti un manuprāt viņš tika veikts daļēji ar tendenci aizpildīt šo robu un paredzēt maksimāli iespējamo. Un ja mēs runājam par prognozēm, tad manuprāt, viena no prognozēšanas galvenām lietām ir ticamība. Un runāt par to, ka šādai prognozei vara ar lielu ticamību uzskatīt, ka tā ir tik tiešām tuvu īstenībai, nu 800 000 tomēr atšķiras no 16 piešķirtajiem pabalstiem.

Es saprotu, ka Labklājības ministrijas intereses ir pierādīt to, ka saeimas izdarītie grozījumi, kas ir prasījuši tikai pārsimt latu, ir pretrunā ar Satversmes 66.panta otro daļu. Taču es gribu minēt to, ka tiesas sēdē ir noskaidrots, ka gan Labklājības ministrijas parlamentārais sekretārs bija informēts par šo lietu, gan arī Finanšu ministrijas parlamentārais sekretārs ir bijis informēts par šo lietu. Tāpat tiesas sēdē ir noskaidrots, ka šī ekonomiskā aprēķina veikšanai pēc Vanovskas kundzes liecības bija nepieciešamas tikai pāris dienas. Turpretī Jurdža kungs centās apgalvot, ka tās 15 dienas, kas bija pēc tam, kad komisija bija sanākusi uz sēdi un atbalstījusi šo priekšlikumu līdz šā likumprojekta izskatīšanai trešajā lasījumā šīs 15 dienas bija par maz, lai veiktu ekonomisko ekspertīzi. Es šeit saskatu tiešu pretrunu un manuprāt šeit ir noticis tas, ka Labklājības ministrija nav veikusi aprēķinus, es negribu šeit meklēt, kur ir šī galvenā problēma, kāpēc tas tā ir noticis, bet praktiski šie ekonomiskie aprēķini ir veikti pēc tam, šie ekonomiskie aprēķini... un līdz ar to visas šīs lietas pamatojums ir tik tālu, teiksim, pārspīlēts, ka viņš ir radījis tik tiešām ačgārnu iespaidu par to, ka Saeima ir pārkāpusi Satversmes 66. panta otro daļu.

Atgriežoties pie lietā konstatētajiem apstākļiem, es gribu pieminēt vēl vienu lietu, kas man liekas, ir ļoti būtiska. Valsts budžetā ir divas pozīcijas, no kurām varēja šie līdzekļi likumīgi tikt izmaksāti. Satversme runā par to, ka ... kurš saistīts ar budžetā neparedzētiem izdevumiem... Apstiprinātajā valsts budžetā tik tiešām ir šīs divas pozīcijas un Finanšu ministrijas rīcībā ir šī viena budžeta pozīcija - "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem". Kā apliecināja Finanšu ministrijas parlamentārais sekretārs, uz šo brīdi šajā fondā vēl ir nauda, katrā ziņā šīs naudas ir pilnīgi pietiekoši, lai izmaksātu tos 16 pabalstus, par kuriem praktiski šodien ir strīds, vai ar šiem 16 pabalstiem nepieciešamo summu Saeima ir pārkāpusi Satversmes 66. pantu vai nav.

Tāpat manuprāt tiesas sēdē ir noskaidrots, ka Labklājības ministrija nav pieprasījusi atbilstoši finansu ministra rīkojumam nr. 467 par to kārtību, kā var izlietot Finanšu ministrijai piešķirtos līdzekļus neparedzētiem gadījumiem, Labklājības ministrija nav izmantojusi šo iespēju un līdz ar to nav manuprāt nekāda pamata apgalvojumam, ka ir notikusi 66. panta otrās daļas pārkāpšana. 66. panta otrās daļas pārkāpšana, es vēlreiz gribu atkārtot, būtu notikusi tikai tad, ja šajā speciālajā budžetā nebūtu naudas un būtu prasīta nauda no Finanšu ministrijas naudas neparedzētiem gadījumiem un arī tur šīs naudas nebūtu. Jo es gribu vērst godātās tiesas uzmanību uz to, ka gan viena, gan otra pozīcija ir uzskatāma par valsts budžetu. Un ir, protams, nedaudz dīvaini, kad valsts budžetā ir paredzēti līdzekļi neparedzētiem gadījumiem. Iznāk tāds nedaudz tāds kā kalamburs. Tajā pašā gadījumā ir pilnīgs juridisks pamats apgalvot, ka arī šie līdzekļi neparedzētiem gadījumiem ir valsts budžeta sastāvdaļa. Jo tas ir apstiprināts tādā pašā procedūrā, kā tiek izskatīts viss valsts budžeta likums.

Manuprāt, šeit runa par to, ka šajā speciālajā budžetā ir 3 miljonu deficīts pēc vieniem datiem, jeb kaut kāds cits deficīts pēc otriem datiem, neattiecas uz šo lietu. Patlaban izskatāmo lietu. Jo šobrīd ir jāizskata lieta par to, vai 19. jūnijā pieņemtie grozījumi ir radījuši budžetam kaut kādus iepriekš neparedzētus pēc apjoma, es vēlreiz atkārtuju, pēc apjoma neparedzētus izdevumus. Šajā gadījumā tas, ka šie 70 miljoni ir sadalīti, man, godīgi sakot, nezināmāsporcijās, nevar būt par pamatu tam, kas pateiktu, ka šī proporcija sadalīta tā maternitātes pabalstiem, ka tur nav naudas un pie tā savukārt ir vainīga Saeima. Saeima nav pie tā vainīga manuprāt. Tas, ka šīs prognozes, ko izstrādā acīmredzot Labklājības ministrija kopā ar Finanšu ministriju, kas tika veiktas attiecībā uz 1998. gada, respektīvi, uz šī gada valsts budžetu, ir tādas, ka praktiski ir iznācis deficīts 3 miljoni, manuprāt liecina par to, ka šī prognoze ir veikta ļoti neprecīzi un ja mēs pieļaujam to, ka šāds 19. jūnija likums ir atzīstams par 66. panta otrās daļas pārkāpumu, tad manuprāt par 66. panta otrās daļas pārkāpumu ir atzīstams viss, kas ir novedis pie tā, ka tajā budžetā ir deficīts, jo arī tie savukārt ir budžetā neparedzēti līdzekļi.

Šāda lietu interpretācija, manuprāt, noved šo lietu līdz absurdam, jo nevar būt tā, ka mēs prognozējam 70 miljonus un pēc tam, ja budžetā iznāk deficīts, tad mēs sakām, ka nē, tie bija paredzētie līdzekļi. Nē, tie nebija paredzētie līdzekļi. Jo prognozēts bija uz vienu apjomu, bet reāli iznāca cits apjoms. Tas nozīmē tikai to, ka ir jāskatās nevis pēc prognozēm, bet gan pēc reāli iztērētajām summām.

Attiecībā uz to, kas tiesas sēdē tika noskaidrots attiecībā uz budžeta sastādīšanas procedūru, par to, ka ļoti daudzi Saeimas pieņemtie likumi it kā nav paredzējuši otrā pusē nepieciešamo bužeta finansējumu. Es vēlētos atgādināt to, ka tas praktiski nav šodienas apspriešanas objekts, jo šodienas apspriešanas un strīdus objekts ir tikai 1998. gada 19. jūnijā pieņemtie likuma grozījumi. Protams, man pašam no juridiskā viedokļa liekas, ka arī šeit nav iespējams izvairīties no interpretācijas un gadījumā, ja kāds likums paredz kaut kādu konkrētu finansu līdzekļu izmantošanu un gadījumā ja pēc tam valsts budžetā šai lietai tiek apstiprināta mazāka summa, tādā gadījumā gan šis likums, gan valsts budžeta likums ir interpretējami kopsakarībā un divu likumu kopsakarības ir interpretējamās pēc spēkā esošiem tiesību principiem ievērojot arī to, ka teiksim, ka valsts budžets ir speciāls likums un ja valsts budžets, teiksim, šai lietai paredz tik daudz naudas, tad šinī gadījumā nevar uzskatīt, ka tie Saeimas pieņemtie likumi, kas paredzēja it kā šo milzīgo 250 miljonu latu pārsniegumu pār reālajām iespējām, nu ir nonākuši pretrunā ar Satversmes 66. panta otro daļu.

Kāds tad būtu galīgais secinājums? Manuprāt šī prognoze ir izrādījusies un kā tas tiesas sēdē ir konstatēts, ir izrādījusies ļoti neprecīza. Faktiski tiesas sēdē ir noskaidrots, ka ir izmaksāti tikai 16 pabalsti, faktiski tiesas sēdē ir noskaidrots tas, ka Labklājības ministrija nav vērsusies pie Finanšu ministrijas pēc naudas piešķiruma, lai segtu šo 16 pabalstu, kas nebija paredzēti viņai speciālajā budžetā, Labklājības ministrijai bija šādas tiesības, šīs tiesības Labklājības ministrija netika izmantojusi.

Līdz ar to es lūgtu Satversmes tiesu noraidīt, jo manuprāt šeit nav pretrunu starp Saeimas 1998. gada 19. jūnijā pieņemto likumu un Satversmes 66. panta otro daļu. Paldies.

A.Endziņš.

Paldies, Kusiņa kungs. Vai lietas dalībnieki vēlas vārdu replikai? Pieteikuma iesniedzēja pārstāvis?

M.Ķimele.

Nē, paldies.

G.Kusiņš.

Paldies.

A.Endziņš.

Līdz ar to debates ir slēgtas. Uz repliku neviens nevēlas.

Līdz ar to lietas izskatīšana ir pabeigta un tiesa paziņo, ka spriedums šajā lietā tiks pasludināts 27. novembrī pulksten 10.00 Satversmes tiesas sēžu zālē Basteja bulvārī 14.